

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani ju-
oslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrta leta 60—
za en mesec 20—
Za inozemstvo celoletno K 480—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 40—
za inozemstvo 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 8—
poslana itd. po K 9—
Pr' večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 50/50 mm K 15.
Izbija vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri jutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase.
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bozn.-herc. 7563.

Sestanek vrhovnega vodstva Hrvatske ljudske stranke.

Sarajevo, 19. okt. 1921.

Dne 17. t. m. se je tukaj sešlo vrhovno vodstvo Hrvatske ljudske stranke na svoje glavno zborovanje. Zboru so prisostvovali delegati iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine ter narodni poslanci. Predsedoval je strankin predsednik Stepan Barić.

Glavni tajnik stranke je poročal o stanju strankine organizacije in tiska. Ugotovilo se je, da se vrste stranke čimdalje bolj širijo. Po poročilu dr. Janka Simraka in dr. Deželića je zbor razpravljal o celokupnem političnem položaju. Vsi delegati so odobrili dosedanje politično delo predsedstva in taktiko strankine parlamentarne reprezentacije. Vsi govorniki so naglašali, da mora stranka uvesti največji boj za revizijo sedanje ustave, ker ta ustava predstavlja preoblast enega plemena in s tem ruši narodno edinstvo in plemensko ravnopravnost, na katerih bi morala biti zgrajena jugoslovanska država. Vsi udeleženci so najodločneje zastopali stališče, da naj se notranja ureditev države izvrši po programu Hrvatske ljudske stranke; posebno so to naglašali delegati iz krajev, kjer so Hrvatje politično ogroženi. Politično koncepcijo, po kateri bi velik del Hrvatov padel pod t. zv. interesno sfero srbskega plemena, je zbor najodločneje zavrgel.

Vrhovno vodstvo je dalo svojim narodnim poslancem navodila, kako naj se v parlamentu bore za politiko enakopravnosti in sporazuma, za krščansko in človečansko pravičnost ter posebno za zaščito kmeta in delavca in t. zv. malega človeka sploh.

Vrhovno vodstvo Hrvatske ljudske stranke je ostro protestiralo proti vsaki akciji, ki gre za tem, da se izzove t. zv. kulturni boj in versko-politična nestrpnost. Vlada se poziva, da v ljudskih šolah v Bački, Baranji in Banatu nemudoma uredi verski pouk in da se pri sestavi proračuna za versko ministrstvo točno drži tistega člena ustave, po katerem so vse veroizpovedi ravnopravne in se nobena ne sme zastopljati.

Vrhovno vodstvo je najostreje protestiralo proti temu, da se je vojna uprava začela mešati v vprašanja zasebnih in po državi odobrenih prosvetnih in telovadnih društev in da je začela preganjati Orle in katoliška mladinska društva.

Zbor je obsodil politiko vseh tistih, ki računajo, da je država sestavljena samo od individui. Država sestoji tudi od kolektivnih organizmov, katerim morajo biti jamčeni pogoji enakopravnega obstoja. Poleg individualnih interesov obstajajo tudi razredni, konfesijski in plemenski interesi, katerih se ne sme dotikati nobena večina.

Italijansko časopisje o konferenci v Benetkah.

Rim, 21. oktobra. (Izvirno) Rimsko časopisje se obširno bavi z vlogo Italije na konferenci v Benetkah. Ministru Della Toretta očitajo, da bi utegnilo kršenje trianonske mirovne pogodbe, ki ga je on zagrešil na konferenci v Benetkah v prilog Madžarom dovesti tudi do spremembe kakih drugih točk mirovnih pogodb, celo onih, ki zabranjujejo Habsburžanom povratek na Ogrsko in v Avstrijo. Na to poslednjo listi posebno opozarjajo, ker bi v slučaju povratka Habsburžanov moglo priti do izvršitve Ferdinandovega trializma in bi se Hrvatska in Slovenija pridružile obnovljeni monarhiji. Z ozirom na to možnost zahtevajo listi od Della Torette večjo jasnost. — »Tribuna« pravi, da Italija nima nikakega interesa žrtvovati svojih dobrih odnošajev z Madžari v prilog kakim drugim odnošajem, ki niso tako ugodni za Italijo, na primer odnošajem z Jugoslavijo.

Grof Bethlen za kralja Karla.

Budimpešta, 21. oktobra. Ministrski predsednik grof Bethlen je imel na zborovanju volivcev v Pečuhu govor, v katerem je poudarjal, da mora dežela strniti vse svoje moči v enotni vladni stranki, kar zahteva zunanje in notranjepolitični položaj. Ministrski predsednik je opozarjal na velike naloge, katere ima vlada rešiti, kakor n. pr. reformo magnatske zbornice, vprašanje uprave itd., radi katerih se ne sme odlagati ustanovitve enotne vladne stranke. Ta stranka bi morala biti organična celota vseh krščansko mislečih Madžarov, ki pa naj bi pokazala velikodušno konfesionalno strpljivost, da bi bili v bodoče onemogočeni vsi pogromi na žide, kar je silno nekulturno početje in kar

spravlja v nevarnost nacionalni prestiž. Kar se tiče vprašanje kralja, je izjavil ministrski predsednik, da je odstranila kralja iz države vis maior, katero je poklicala v deželo revolucija. Kakor hitro pa se bodo razmere izpremenile, je dolžnost kralja, da začne zopet izvajati svojo oblast in dolžnost vlade, katera ji izvira iz ustave, da stori v vprašanju kralja potrebne diplomatične korake in da naznači stališče vsakega naroda v tem vprašanju vsemu svetu. Razjasnitev tega vprašanja je ustavna dolžnost naroda. Končno je ministrski predsednik še enkrat pozval volivce, naj delujejo na to, da se ustanovi enotna vladna stranka.

Volitev predsednika parlamenta.

Belgrad, 21. oktobra. (Izvirno) Včeraj zvečer so v kuloarjih narodne skupščine živahno razpravljali o volitvi skupščinskega predsednika. Radikalci so z ozirom na nerazčiščeno razmerje med njimi in demokracijo zahtevali, naj se voli novi predsednik še-le po sprejetju novega poslovnika. Demokrati so temu nasproti zastopali stališče, naj ostane v predsedstvu skupščine dosedanje razmerje. Po dolgih pogajanjih so radikalci končno pristali na

demokratski predlog. Na današnji seji skupščine je bil vsled tega izvoljen za predsednika dr. Ivan Ribar s 147 glasovi, za podpredsednika pa so bili izvoljeni radikalci Vujičić (146 glasov), musliman Hrasnica (135 glasov) in slovenski samostojnež Ivan Urek (148 glasov). Opozicija ni glasovala in je oddala prazne glasovnice. Po volitvah predsedništva je bila seja zaključena.

Spopadi na albanski meji.

Belgrad, 21. oktobra. (Izvirno) Iz poročil, ki so jih prejeli naše civilne in voje oblasti, je popolnoma razvidno, da so Italijani pripravili vse poslednje vpade Albancev preko naših mej. Posebno zanimivo je dejstvo, da so Albanske postojanke na najmodernejši način utrjene, kar bi bilo izključeno, če bi celo vstaško akcijo vodili Albanci sami. Naša vlada bo poskrbela, da se dajo vsi ti izvidi na znanje v Pariz in London.

Belgrad, 21. oktobra. (Izvirno) Najnovejši napad, ki ga pripravljajo Arnavti, je jako dobro organiziran. Arnavti poskušajo na vsak način naše prednje čete izzvati, da bi prekoračile demarkacijsko črto, da dobe povsod za pritožbe pred evropsko javnostjo. Doslej pa so ostala vsa tozadevna arnavtska izzivanja brezuspešna. Na naše vojaštvo je izšlo povelje, ki preti

s strogimi kaznimi vsakemu, kdor bi zapustil svojo postojanko vsled sovražnega izzivanja. Doslej se ni pripetil še noben slučaj kršenja discipline v naši armadi in demarkacijske črte ni prestopil niti najmanjši oddelek naše armade.

Belgrad, 21. okt. »Jutarnji List« poroča iz Prizrena: Vladi se je posrečilo dobiti v roke dragocene podatke o pripravah Albancev za vpad v naše ozemlje, ki se pričakuje vsak čas. Našim vojakom je naročeno, naj bodo skrbno pripravljeni in naj ne dajo nikakega povoda za sovražnosti. Naša vojska ob albanski meji je doslej vedno korektno postopala. V ozadju prime orožništvo skoro vsak dan kakega albanškega agitatorja, katere so poslali Albanci v to svrhu čez mejo, da bi pripravili na našem ozemlju vstajo, ko bi albanske čete vdrlle čez mejo.

Prevrat na Portugalskem.

Madrid, 20. oktobra. Iz Lizbone javljajo: Ministrski predsednik Granja in ministri Santos, Mara in Freitas-Sylva so postali žrtve atentata. Tudi bivši ministrski predsednik Cunha je bil ranjen.

Lizbona, 20. oktobra. Davi so se z morja čuli topovski streli. Predsednik republike je sprejel novo ministrstvo, da prepreči krvotilja in je poveril sestavo kabineta polkovniku Manuelu Cuelu ki prevzame predsedništvo in notranje stvari.

Lizbona, 20. oktobra. Ob 13. uri javljajo, da je novo ministrstvo, ki stoji zunaj

političnih strank, razveljavilo zakonite volitve od 10. septembra in vse pravne čine sedanjega parlamenta.

Lizbona, 20. oktobra. Čete republikanske garde in mornarice, ki so se v veliki meri udeležile gibanja, so se mirno povrnil v svoje vojašnice. Le nekaj straž ostane na ulicah.

Pariz, 20. okt. Po vesteh iz Lizbone so revolucionarji umorili ministre Granjo, Mahade Santos, Carlosa, Majo in Carlosa Freitasylva, bivšega ministrskega predsednika Cunha Leala pa so ranili.

Seja glavnega odbora stranke bo jutri ob 16. uri.

KONTROLA PISEM Z VALUTAMI »NEPOTREBNA«.

Belgrad, 21. okt. Glavno nadzorništvo finančnega ministrstva naznanja interesentom, da je postalo kontroliranje pisem, s katerimi se vršijo pošiljatev valut v inozemstvo, nepotrebno in da morejo odslej ta pisma odhajati v inozemstvo ne da bi se poprej pregledala in žigosala s strani odbora za nadzorstvo pošiljatev deviz in valut.

KONFERENCA V PORTOROSE.

Rim, 21. oktobra. Na konferenci v Portorose se bo razpravljalo tudi o vprašanju skupne uprave sirovin nasledstvenih držav Avstrije.

GOSPODARSKA POGODBA MED POLJSKO IN AVSTRIJO.

Dunaj, 21. okt. (Izv.) Začetkom novembra se bodo v Varšavi pričela pogajanja o gospodarski pogodbi med Poljsko in Avstrijo.

Kje je minister Pucelj?

G. narodni poslanec Anton Sušnik je naslovil na g. ministra za poljedelstvo naslednje vprašanje:

Gospod minister!

Strašna suša je letos v Sloveniji pozne poljske pridelke ponekod deloma, ponekod skoro popolnoma uničila, kakor je tudi požgala skoro vso deteljo in otavo. S tem je izginil še zadnji up kmetovalcev, da bodo mogli živino in prašiče prerediti čez zimo. Primanjkuje repe, korenja, koruze, krompirja, pese, slame in sena. Zaradi pomanjkanja krme in piče so kmetje primorani živino prodajati, ali pa jo pobijati in klati doma. Velika nevarnost je, da se po večini niti plemenska živina ne bo mogla ohraniti. Nihče ne vodi računa o tem, kaj bo prihodnje leto. Če bo šlo tako še nekaj časa naprej, bodo spomladi kmetje brez živine in brez denarja, mesta in trgi pa brez mesa, ali pa bo slednje tako drago, da ga ne bo mogoče kupovati. Naši živinorejci, konjereji in prašičereji preti katastrofa. Mesarji, prekupeci in živinski trgovci služijo in se bogatijo, kmetje pa tarnajo in upužejo. Poklicani faktorji pa ne storijo ničesar. Ne gane se ne ljubljanska vlada, ne belgrajska, ne kmetijska družba, ne ministrstvo za kmetijstvo...

V Sloveniji smo po večini letos glede sena pasivni, dobra letina za seno je bila le okoli Rakeka in Logatca ter za silo ponekod na Stajerskem. Pa če smo pasivni v Sloveniji, niso pasivni drugi kraji v državi. Čezmerno veliko sena je letos v Stari Srbiji, zlasti okoli Skoplja. Slame je v Banatu in Sremu več ko dovolj, toliko, da gnije na kupih po polju. Ali ni mogoče pocieniti spraviti jo k nam? Če ne meljejo mlini pri nas vsled suše, pa meljejo doli v Banatu. Tam mora biti otrobov dovolj, za živinorejca je važno samo, da jih dobi in sicer kolikor mogoče pocieni; ministrstvo mora najti pot za to. V državi imamo menda osem sladkornih tovarn. Koliko mora biti krmilne pese! Toda ni je mogoče kupiti, ker je vlada dovolila izvoz, da imajo tvorničarji ja tem večji dobiček. Živinska sol bi se lahko dobila po ceni iz N. Avstrije, kjer stane na meji ca. K 1.30 našega denarja; toda na vso sol je monopol, trošarina znaša štiri K pri kilogramu in uvoz soli je prepovedan. Ravno tako bi se lahko uvažalo tudi poklajno apno za prašiče.

Na vse to in še marsikaj drugega bi moralo misliti ministrstvo za kmetijstvo in začeti takoj energično akcijo, da se Slovenija preskrbi s prepotrebniimi naravnimi in umetnimi krmili. Toda, kolikor je meni znano, Vi, gospod minister, do danes v tem oziru niste storili še nobenih korakov. Če uradnik ni sposoben, ali ne stori svoje dolžnosti, je odpuščen. Kako naj sodi narod o najvišjem uradniku, o svojem ministru za poljedelstvo, ki ne vidi bede in potrebe kmetov, ki ne vrši svoje dolžnosti, kakor bi jo moral?

Da se prepreči katastrofa vsaj deloma, primoran sem, gospod minister, Vas opozoriti na te stvari. Vprašam Vas:

1. Ali hočete preskrbeti Slovenijo takoj s prepotrebniimi krmili?

2. Ali ste voljni delati na to, da se prepove izvoz krmilne pese?

3. Ali hočete storiti vse, da bodo železnice za zadruge in kmetijske organizacije prevažale krmila po nižjih tarifah?

4. Ali se hočete z vsemi močmi zavzeti za to, da se odpravi monopol in visoka trošarina na živinsko sol, kakor tudi carina na poklajno apno, da se bosta oba predmeta lahko uvažala?

5. Kaj nameravate ukreniti, gospod minister, da se obvaruje, oziroma pospeši reja plemenske živine v Sloveniji?

6. Kaj mislite storiti, da kmetje ne bodo plačevali osebne dohodnine tudi od one živine, ki so jo bili primorani prodati pod normalno stanje vsled pomanjkanja krmil?

Prosim, čimprej, za pismeni odgovor.

V Ljubljani, 19. oktobra 1921.

Tretji kongres italijanske ljudske stranke.

Benetke, 20. okt. Danes se je v tukajšnjem gledališču Rossini otvoril tretji kongres italijanske ljudske stranke. Navzoči so trije ministri in več državnih tajnikov; poslanci so zbrani malone polnoštevilno. Gledališče je bilo ves dan nabito polno.

Zboru je predsedoval posl. Bertini; za njim je pozdravil udeležence beneški župan David Giordano.

Kot prvi je poročal strankin tajnik don Sturzo. Spominjal se je vseh velikih bojev, ki jih je imela stranka od drugega kongresa sem. Navajal je njena prizadevanja na političnem, gospodarsko-socialnem in kulturnem področju in naglasil razredno stališče stranke. Stranka je sklenila sporazum z italijansko delavsko konfederacijo, z ital. kooperativno konfederacijo in z ital. konfederacijo za vzajemnost in socialna zavarovanja. Kljub svojemu razrednemu stališču je pa stranka vedno gledala na to, da je spravila razredne interese v sklad s splošnimi interesi dežele. Po tem se more »polarizem« vedno spoznati od »socializma«.

Nato se je don Sturzo kratko dotaknil vprašanj, ki pridejo na kongresu v pretek. Govorec o obnovi narodnega gospodarstva je ponovno obsodil takojmenovano podružabljeno gospodarstvo in naglasil, da se je treba vrniti k načelu svobode.

Prišedši na zunanjo politiko je don Sturzo rekel, da si stranka prizadeva, dovesti Italijo do politike, ki bi zasledovala moralno in gospodarsko ekspanzivnost v območju Sredozemskega morja.

Končno je don Sturzo naglasil, kako ljudska stranka negira vsako nasilje in proglašala le večno moč idej in programov. Nato je don Sturzo predlagal naslednji dnevni red:

Tretji kongres italijanske ljudske stranke sprejema poročilo političnega tajnika o delu stranke na znanje. Kongres odobrava, da skuša stranka po svojem značaju in svojem poslanstvu v političnem življenju dvigati moralne in socialne vrednote in vzdržati svojo smer za praktično uresničenje svojega programa v volilnih in parlamentarnih bojih, ne da bi pri tem katalila osebnost stranke niti zmanjšala moč organizacije temeljem široke demokracije, podreajoč posebne krajevne in razredne interese višjim skupnim razlogom in interesom;

s teh vidikov kongres priznava delo vodilnih strankinih organov v volilnih, upravnih in političnih bojih, v splošni delavnosti in v iniciativah, zavzetih ob raznih in zapletenih vprašanjih, ki so razvemale italijansko politično življenje;

odobrava načelne smeri, ki jih je ugotovil narodni svet za vzdrževanje direktnih ali indirektnih odnošajev s tremi konfederacijami — strokovno, združeno in zavarovalno — krščansko-socialnega gibanja; glede avtonomije posameznih organizacij želi, da naj vse stremijo za duhovnim stikom v cenitvi strankinega programa in njenega praktičnega dela, tudi na gospodarsko-socialnem polju.

Nato navaja dnevni red smeri za izpolnitev in razširjenje strankine organizacije, o čemer posebno upošteva tudi organizacijo ženstva.

Po prečitaniu dnevnega reda se je dopoldanska seja zaključila.

V popoldanski seji so najprej govorili zastopniki večine, med njimi gospa Magri iz Rima. Potem je prišla do besede manjšina, in sicer najprej desnica. Odvetnik Begli Occhi je priznal, da govori v imenu le nekaterih; govoril je proti razrednemu stališču stranke in želel širšega sodelovanja z narodnimi strankami. Njegove besede je zadušil vihar; ravnotako ni našel poslušalca njegov tovariš odvet. Verga iz Milana.

Posl. Bacci je govoril v imenu kmet-skih delavcev in se spominjal njihovega plemenitega boja za dosego moralnih in gmočnih pravic. Sicilianec don Licata je govoril o latifundijah in želel, naj se njih odstop ljudstvu kolikor mogoče pospeši.

Potem je poleg mnogo drugih govoril zastopnik levice Vigorelli, ki je izjavil, da levice objektivno presoja delo stranke in da bo glasovala za dnevni red vodstva.

Ko je bila izčrpana lista govornikov, je odgovarjal don Sturzo. Med drugim je omenil, da bodo v kratkem prišle do volitev tudi ženske in da upa ženske mase hitro organizirati. Hoče, da se povzdigneta delavski in kmetijski razred, ne zato, da bi zavladata drugim, ampak da imata tudi onadva svoje eksponente v vladi.

Nato je don Sturzo pozval kongres, naj glasuje o dnevnem redu z dvignjenjem rok.

Dnevni red je bil sprejet z viharim odobravanjem.

Mestna občina je navzočim ministrom in tajnikom ter pokrajinskim in občinskimi dostojanstvenikom priredila sprejem v kraljevi palači. Fašisti so pred palačo priredili demonstracije, ki jih je pa oblast hitro zatrla.

Delitev Gornje Šlezije.

Pariz, 20. oktobra. Za zaščito gospodarskega življenja v Gornji Šleziji po razdelitvi je poslaniška konferenca odobrila nastopne odredbe, ki bodo predmet nemško-poljskega dogovora v obliki glavne konvencije. Uprava privatnih železnic ostane neizpremenjena. Za nemške železnice se za dobo 15 let uredi skupen obratni stroj. Marka ostane največ za dobo 15 let edina zakonita vrednotna enota. Carinska meja se stne s politično mejo. Razen za carinske tarife se bodo izvajali razni nekaterih izjem, ki se nanašajo na sirovine in polizdelke, ki se pošljejo z glasovalnega ozemlja v svrhu, da se obdelajo, oziroma izgotovijo. Prirodni prideiki poljske cone so za dobo treh let pri uvodu na nemško ozemlje carine prosti. Nemčija in Poljska si priznata druga drugo dovoljenje izvoza rudarskih produktov iz obeh con. Vsak prebivalec glasovalne cone sme prekoračiti mejo brez formalnosti. Vsak poljski prebivalec v nemški coni in vsak nemški prebivalec v poljski coni obdrži svoje poljsko, oziroma nemško prebivališče za dobo 15 let. Vsak nad 18 let star poljski prebivalec v nemški coni more tekom 12 let optirati za poljsko narodnost. Mešana komisija v Gornji Šleziji, ki je sestavljena iz prav toliko Poljakov kakor Nemcev, je posvetovalen organ, ki ima olajšati izvedbo teh ukrepov. Za poravnanje zasebnih sporov se ustanovi razsodišče.

Berlin, 20. okt. Danes popoldne je izročil delegat poslaniške konference nemškemu poslaniku v Parizu noto o odločitvi konference v vprašanju Gorenje Šlezije. Noti so pridejane obširne priloge, ki vsebujejo v prvi vrsti načrte sveta zveze narodov glede meje. Po teh načrtih izgubi Nemčija južnovzhodni del ratiborskega okrožja, okrožje Rybnik do severozahodnega kota, okrožje Pština, južnovzhodni konec okrožja Gliwice in skoro dve tretjini okrožja Zagorice z mestom, okrožje Katowice, okrožje Kralevska Huta, južni in vzhodni del okrožja Bytom, dočim ostane mesto nemško. Nadalje izgubi Nemčija okrožje Trnawice — Lubljinca z mesti vred ter najvažnejša industrijska ozemlja. Priloge vsebujejo nadalje načrt gospodarske

pogodbe med Nemčijo in Poljsko ter nekatera določila glede varstva narodnostnih manjšin. Za izvedbo določb so predvideni odbori, ki bodo sestavljeni iz poljskih in nemških delegatov, katerim pa bo načeloval predsednik, ki ga določi svet zveze narodov. Nemška in poljska vlada se pozivljeta, da imenujeta tekom osmih dni svoja pooblaščenca za predvidena pogajanja.

Položaj v Bolgariji.

Ko se je bolgarski ministrski predsednik Stambulinski vračal iz Švice, se je mudil par dni na Dunaju, kjer je dal uredniku »N. Fr. Presse« več zanimivih podatkov o položaju v Bolgariji.

Bolgarija ne goji sovraštva proti nobenemu narodu in ne misli na kako maščevalno vojno proti sosedom. Razoroženje je popolno in se ni zgodilo samo radi tozadnih določb mirovne pogodbe, ampak največ zato, ker je to zahtevalo ljudstvo samo. Kajti bolgarsko ljudstvo je mirno in je sito dosedanjih bojev, ki so mu jih usilili nekateri voditelji. Bolgarija ima sedaj vsega skupaj 15.000 moč vojaštva.

Vojni dolgovi so plačani za tri leta. Ravnotežje v državnem proračunu je doseženo in vlada ne namerava zvišati davkov, ker bi to znalo zmanjšati produktivno moč marljivega prebivalstva. Obeta se prav dobra letina, kar bo gotovo pripomoglo do še nadaljne konsolidacije.

V svrhu napredovanja gospodarskega stanja bo v kratkem razpisano notranje posojilo, ki bo z ozirom na velike ugodnosti gotovo prav dobro izpadlo. V svrhu zgradbe železnic, sanatorijev, šol in drugih objektov se bo pritegnil tudi inozemski kapital.

Stambulinski je končal: »Danes je Bolgarija mirna kot še nikdar. Tako je mirna, da sem se mogel dolgo časa muditi v inozemstvu. Presenečenja so pri nas popolnoma izključena. Veselje do dela in miroljubnost sta moralni sili, ki povzdigujejo bolgarsko ljudstvo, ki si prvič v zgodovini vlada samo in vsled tega ravno pride njegova absolutna miroljubnost do veljave.«

Nemška Avstrija grozi.

Haver, 21. oktobra. Danes je obiskal avstrijski poslanik Eichhoff gosp. Brianda, da intervenira pri njem glede finanč. pomoči Avstriji z ozirom na bodočo valutno konferenco v Washingtonu. Eichhoff je naglašal, da ne more več Avstrija garantirati za neodvisnost Avstrije, ako entente države ne priskočijo Avstriji v najkrajšem času na pomoč z izdatno finančno pomočjo.

Briand je odgovoril, da žal Francija ne more sedaj vsled težkega finančnega položaja Francije same zagotoviti Avstriji pomoči, da pa se bo zavzela na konferenci v Washingtonu z vsemi silami za to, da dobi Avstrija izdatno finančno pomoč in se tako v interesu političnega ravnesja Evrope ohrani politična in gospodarska neodvisnost Avstrije.

ČEŠKI PARLAMENT.

Praga, 21. okt. Poslanska zbornica je danes sprejela vladino izjavo z vsemi češkimi glasovi proti nemškim in komunističnim.

KOMUNISTIČNE GROŽNJE.

Washington, 21. oktobra. V pismih, ki nosijo podpis komunistične organizacije, se grozi, da bodo zleteli vsi ameriški konzulati na Francoskem v zrak, če se usmrtita italijanska komunistična Sacco in Vanzetti. Ameriški konzulati so zastraženi.

Politične novice.

+ Patološko denunciantstvo ali delirium? »Slov. Narod« si je vzel patent na patriotizem. To sicer ni nič novega, kakor je stara stvar, da brez denunciranja ne more eksistirati. Novo je pri tem le, da je njegovo denunciranje zadnje dni doseglo tisto stopnjo, ki meji že na delirium ali pa je patološki pojav. Dejstvo je, da med denunciantskimi Amok-tekači — spoštovano občinstvo naj nam oprostite to malajsko »Narodovo« terminologijo — zavzema »Slov. Narod« prvenstvo. Da se pri tem svojem poslu v zabavo Ljubljancem včasih tudi osmeši, tudi ni nič novega. Tako je v petkovi številki »vprašal nekega slovenskega poslanca«, ali je res govoril o dogodkih, ki se pripravljajo v naši domovini in pozival ljudi, naj ohranijo za vse slučaje mirno kri in vztrajajo na svojem mestu, to se pravi, da jih je svaril. »Narodovemu« informatorju so se menda ježili lasje, zobje šklepetali in noge klecnile. Ne želimo mu sicer, da ga kap zadene, pa da ga vzdržimo v njegovem zasluženem strahu, mu še — zaupno seveda — povemo, da se počasi, pa vendar z vidnimi znaki vsled »Narodovega« protisocialnega stališča pripravlja svetovna gospodarska in s to zvezana socialna revolucija. »Doli z zastrupljenci našega ljudstva!« Da pa »Slov. Narod« ne bo v vednem kompetentnem konfliktu, mu pojasnimo, da si naj nikar ne domišljuje, da bodo gospodje poslanci hodili k njemu po dovoljenje in na razgovor, kako da oni opravljajo svoje dolžnosti do naroda in države. Danes je »Slov. Narod« zopet postal radoveden in vprašuje, »kaj neki pomeni li to«, da prireja dekanijski odbor v »Kamniškem domu« v Kamniku skupni poslovilni dan za fante, ki bodo šli s 1. novembrom k vojakom? Še predno je dobil radovednež odgovor, že kliče kot denuncianti Amok-tekač brez pameti in blazen: »Roke proč od armade.« Kje pa je zapisano, da se bo napadala armada? Tudi zoper to »Narodovo« bolezen vemo dober lek; pošlje naj v Kamnik kot poročevalca svojega zaupnika; mu ne bo nič škodovalo, da sliši tudi on nekaj zlatih naukov o poštenosti, ogibanju slabih priložnosti in o izpolnjevanju verskih dolžnosti. Samega sebe je pa prekosil »Slov. Narod« v štev. z dne 20. oktobra, kjer je v polemiki z mariborsko »Stražo« (ki jo je krstil za osebno glasilo dr. Korošca) zapisal te le cvetke nedošežne demokratske kulture: »To je višek impertinence, ki jo (l) je zmogel samo subjekt, ki stoji v tuji službi. Vprašamo, kako dolgo bomo še trpeli, da bodo takšne propalice, plačane od naših sovragov, zastrupljale našo javnost?« Ne bomo razglabljali o tem, ali je bilo »Stražino« poročilo po našem okusu ali ne, toda »Narodova« psovka (za resno obdolžitev je vendar noben človek ne more smatrati razen »Narodovih« Amok-tekačev) o »propalicah, od naših sovragov plačanih« je tako nizkotna, tako nezasišana, da resno svetujemo čitateljem »Slov. Naroda«, naj si umijejo roke, kadar odložijo to duhteče čtivo. Gospodje, pišite karkoli hočete, makar si lahko poprijate pod nekdanjega »Štajerca«, svobodno vam, toda take psovke si prihranite zase, ako nočete, da bodo vaše hujskarije nekoč zlomile potrpežljivost poštene slovenske javnosti.

+ Interpelacija zaradi neurejenih razmer na italijanski meji. Poslanec Škulj je vložil na ministrstvo za zunanje zadeve sledečo interpelacijo: Četudi se je mir med SHS in Italijo definitivno pred več časom sklenil, so razmere ob novi državni meji še vedno neurejene. Vsako zavlačevanje ureditve pa močno škoduje kmečkemu prebivalstvu ob meji. Tako imajo kmetje svoje pašnike in gozdove onkraj državne me-

Delo in uspehi ameriških katoličanov.

Veliko gibanje ameriških katoličanov na vseh poljih človeškega prizadevanja še ni prav nič izgubilo na svoji moči. Kamorkoli se ozremo, povsodi jih najdemo na delu.

Še nedavno je Amerika sama potrebovala zase tujih misijonarjev, danes pa že sama razpošilja svoje lastne sinove kot misijonarje v tuje dežele. Pred kratkim je zopet odšlo 9 ameriških lazaristov v kitajske misijone; ameriška jezuitska provinca Missouri je pa prevzela indijsko misijonsko škofijo Patna. — V Kanadi so letošnje poletje otvorili francosko semenišče za poganjske misijone; že od preje obstoja v Almonte enako semenišče z angleškim učnim jezikom.

Lepo napreduje šolstvo. Na washingtonskem katoliškem vseučilišču se je pokazala potreba po zasebni knjižnični zgradbi. Stroški so proračunjeni na 1 milijon dolarjev in jih je pokrtil že prvi dar v ta namen. — Katoličani v Illinoisu si pa zgrade svojo lastno univerzo. — Provinca Quebec je določila za svoje tri univerze 5 milijonov frankov; prvi dve univerzi — v Montrealu in Quebecu — sta katoliški, tretja, z angleškim učnim jezikom, je pa

protestantska. — Katoličani Združenih držav vodijo hud boj proti zakonskemu načrtu za podržavljenje šol. Da pa ta boj olajšajo, so sklenili, da svoje šolstvo tako izpopolnijo, da izbižejo pristašem podržavljenja glavni argument iz rok. V pokritje višjih stroškov bodo ustanovili posebne zavode za propagando, za učiteljske moči poskrbe nova učiteljišča. — V Urugvayu je cerkev zadnji čas obračala posebno pažnjo verskemu pouku mladine. Na lanskim tekmih, ki se je udeležilo 20.000 otrok, je dobilo nagrado 4000 otrok; 1015 otrok se je v svobodnem utemeljevanju in obrambi verskih nauk izredno odlikovalo.

Veliko delo je v zadnjem času izvršila skupina, ki ji je poverjena skrb za katoliški tisk in ki jo vodi škof Russell. Zadnje polletno poročilo naznanja, da so vsem nadškofom in škofom poslali okrožnico o enotni propagandi za katoliški tisk. V mesecu marcu se je po celi deželi vršilo na tisoče govorov za razširjanje katoliških spisov. Na dijaštvo je izšlo posebno škofovsko pismo. Tiskala se je posebna agitacijska brošura, ki je šla v 30.000 izvodih med katoličane; posamezna društva so brošuro ponatiskala in jo na lastne stroške v novih tisočih razširila med svojimi ljudmi. Vsa katoliška društva so v istem mesecu priredila društvene shode,

na katerih so obravnavali vprašanje, kako pospešiti katoliški tisk. Škof v Seattle je sklical vso svojo duhovščino in ji osebno dal navodila za enotno delo v prosep katoliškega tiska.

Eno najhujših socialnih ran tvorijo v Združenih državah vedno številnejše ločitve zakona. Leta 1884. je bilo ločenih 23.000 zakonov, leta 1919. pa 129.000. Narastek prebivalstva v tej dobi je znašal 62 %, narastek zakonskih ločitev pa 238 %. V zadnjih 20 letih se je potom ločitev raztrgalo 1.885.000 zakonov in 318.000 otrok je bilo oropanih očeta ali matere. V mnogih slučajih so obogateli srečolovci, ki se hočejo iznebiti svojih žena, katere so jim bile dobre, da so z njimi prenašale revščino, sedaj, ko so v izobilju, pa se jim hoče igralk, plesalk ali podobnih žensk, da z njimi dele naslade življenja. Na drugi strani pa tudi ne manjka žensk, ki se ločijo od svojega moža zato, ker je obubožal in jih ne more več obdajati z razkošjem. Splošna zahteva je, da se ločitveno postopanje kolikor mogoče oteži.

Kanadska odvetniška zbornica se je soglasno izrekla proti ločitvi zakona in s tem prekrizala račune neznačni manjšini, ki je zahtevala, naj se po vsej deželi osnuje sodišča za ločitev zakonov.

V Južni Ameriki so veliko socialno zlo »divji zakonik«. To velja posebno za dr-

žavo San Salvador. V spoznanju, da je družina prvi temelj države in družbe in da je družina brez legitimne, neločljive zakonske zveze nemogoča, je samsalvadorska narodna skupščina že meseca julija 1920 sklenila, da se divji zakoni prepovedo in olajša sklepanje zakonov. Tu je prihitela državi na pomoč tudi duhovščina in uspehi niso izostali. V prvih štirih mesecih so samo lazaristi v svojih misijonih izvršili 3000 porok med temi pari. Meseca maja letos se je z državno pomočjo legaliziralo 500 zakonov.

Zanimiva je zadnja statistika pokrajine Quebec (Kanada), ki ima skoraj izključno katoliško prebivalstvo. Po tej statistiki je bilo l. 1920. v tej pokrajini, ki šteje 2.400.000 duš, 83.466 porodov, dočim izkazuje vse druge pokrajine skupaj, ki štejejo 7.000.000 prebivalcev, le 163.753 porodov. To se pravi: katoliška tretjina prebivalstva daje polovico vseh porodov. Sprito tega dejstva piše celo prostozidarska revija »Square and Compass« v Denverju, Col.: »Čast, komur čast. Rimskokatoliška cerkev je vedno pridigala s prižnico proti nedostojnemu razstavljanju ženskih oblik v javnosti. Učila je blagoslov materinstva. Vedno je dvigala prapor čistosti in zdržnosti in bila prva nositeljica osebne čistosti. V vsem tem zasluži največjo pohvalo.«

je, pa ker nimajo dovoljenja v onostransko ozemlje, ki sedaj spada pod Italijo, so ostali celi kompleksi travnikov nepokošeni in mnogi, ki imajo tam lepe gozdove, si morajo kupovati drva, ker ne smejo do svojih. Tako ima vas Dane, obč. Stari trg pri Ložu 10 vagonov nepokošene mrve onstran meje, dočim jo morajo doma kupovati. Davke pa plačujejo mnogi v obeh državah, a uživa se nič. V tem položaju so vsi občini Cerkljica, Lož, Stari trg. Vprašam g. ministra, ali je voljan vse potrebno ukreniti, da se hitro uredi državna meja in dokler se ne uredi, da lastnikom italijanske oblasti izda stalne legitimacije, da bodo smeli v svoj gozd in svoje travnike in dokler kmetje ne uživajo svojih parcel, naj se oprostijo vsakega zemljiškega davka v SHS in Italiji. Prosim pismenega odgovora.

+ O razmerju med Pašicem in Protićem piše belgrajski »Balkan«. Mnogi mislijo, da je razmerje med Pašicem in Protićem neugodno. Eni trdijo, da je to strankarska taktika, da bi se na ta način še nekaj časa vzdržala zveza med radikali in demokrati, dočim bi Protić že pripravljali novo zvezo med radikali in hrvaškimi strankami. Drugi pa trdijo, da je vsak nadaljni stik med obema državnikoma nemogoč. Prav nimajo ne eni, ne drugi. Ne gre niti za kako maskirano strankarsko taktiko, niti za razdor med obema državnikoma. Loči jih samo vprašanje ustave. Ustava je po konceptu Pašićevi gotovo dejstvo. Z druge strani pa je mogoče vsako ustavo revidirati. Zato bo razdor med obema kmalu prenehal, kajti Protić vé, da se ustava ne da revidirati na vrat na nos, Pašić pa tudi vé, da dolgo ne bo mogel vladati z demokrati. Kakor hitro bo postala radikalno-demokratska koalicija zaradi demokratičnih pogreškov v notranji in finačni upravi nevzdržna, se bosta oba državnika sporazumela. Zato svetujemo radikalom, naj počakajo, da radikalno-demokratska koalicija razpade. Moment zato je že tu.

+ Republikansko-demokratska stranka bo imela 27. t. m. v Belgradu svoj občinski zbor. Glavni organ stranke je »Republika«.

+ Iz proračuna ministrstva prosvete. Proračun ministra prosvete je letos za 1300 milijonov kron večji od lanskega. Zanimivi so v tem proračunu predvsem izdatki, ki niso točno označeni in so namenjeni za podporo Sokolom in drugim protikršćanskim organizacijam. V to svrhu je odrejenih za Srbijo 620 tisoč kron, za Hrvatsko 1.430.000 K in za Slovenijo 700.000 K, skupaj 2.750.000 K. Ne smemo se zato čuditi, da Sokoli prireajo toliko bučnih zabav in plesov. Za dijaške stipendije je odrejenih za Srbijo 48 milijonov kron, za Bosno 8 milijonov, za Dalmacijo 880 tisoč kron, za Hrvatsko 9.800.000 K in za Slovenijo 6 milijonov 700.000 K, skupaj 73 milijonov 380.000 kron, od katere vsote odpade na Srbijo skoraj dve tretjini.

+ Reklama za češko narodno cerkev, ki jo dela naš uradni presbiter, je postala že smešna. Registruje se vsaka pojedina, na kateri je in pije gospod Gorazd na račun jugoslovanskih davkoplačevalcev vseh ver v Belgradu. Zdj se celo ne ženirajo vpletati v to reč ličnega adjutanta Nj. Veličanstva, generala Hadžića, s čemer hoče presbiter vzbujati mnenje, kakor da je kralj kaj v zvezi s češko sekto, ki jo je sprejela srbska pravoslavna cerkev v svoje naročje, da tako manifestira svoje sovražno stališče napram katoličanstvu. Sicer pa je vsa ta akcija velik humbug. Češka narodna cerkev, ki zgubiva na češkem vedno bolj tla in je niti liberalci več ne podpirajo, se ni »vrnila v naročje pravoslavne cerkve«, kakor hoče to natveziti svetu škof Dositej, marveč si je dala le posvetiti od srbskega pravoslavne patriarha tri škofove, da bi ji katoličani ne mogli očitati, da nima apostolskega nasledstva. Ni pa niti sprejela pravoslavja, kakor to izrecno povdara uradno glasilo te sekte, »Česky Zpas«, ali pa se vanj vrnila, niti se s pravoslavno cerkvijo zedinila, marveč ostane samosvoja »češkoslovaška cerkev«, ki smatra posvečenje gg. Cirila, Metoda in Gorazda le kot čin bratstva od strani belgrajske pravoslavne cerkve in nič več, kajti »nazadnjaške dogme pravoslavne cerkve« českoslovaški razkolni bivši duhovniki še bolj zametavajo nego katoliško cerkev. Tako se vidi, da niti patriarh niti škof Dositej ne bosta imela sreče s českoslovaško sekto, katera je že danes razklana na dve stranki, od katerih ena odločno protestira proti »ekstraturi« gospoda Gorazda v Belgradu.

+ Italija in mala ententa. Češki listi se še vedno resno pečajo z vprašanjem Burgenlanda in s posledicami konference v Benetkah. Češki politični krogi vedno bolj uvidevajo, da je mala entanta vsled zaključkov konference v Benetkah, ki je prevrgla temelj trianonske pogodbe, na prizadevanje Italije v živo zadeta in da nima več pravih pogojev za svojo nadaljnjo obstoj.

+ Angleško-bolgarsko zblizanje. Novi angleški poslanik v Sofiji g. Erskine je pred nekaj dnevi predal kralju svoje akre-

ditve in v svojem nastopnem govoru naglasil željo po izpolnitvi in utrditvi prijateljskih odnosov med obema državama. V svojih tozadevnih komentarjih pa naglasja bolgarsko časopisje posebne zasluge Anglije za osvoboditev Bolgarije, izražajo, da bodo Angleži s svojimi bogatimi sredstvi ojačili položaj Bolgarije in se zahvaljuje onim prijateljem Bolgarije med Angleži, ki Bolgarije niso zapustili niti v času najhujše narodne nesreče. — Z ozirom na dejstvo, da Stamboliskij prav pogosto poseba London, kjer je dosegel že prav znatne politične uspehe, dalje z ozirom na dejstvo, da tudi naš finančni minister išče denarne pomoči v Angliji, in še marsikatero druge značilne črte dokazuje, da naslednje Anglija na Balkanu svoje posebne politične cilje z ozirom na — Carigrad.

+ Občinske volitve v Berlinu. Dne 16. t. m. so se v Berlinu vršile občinske volitve. Večinski socialisti, ki so imeli doslej absolutno večino, so prišli nasproti ostalim strankam v manjšino. Oddanih je bilo 842.000 nesocialističnih in 815.000 socialističnih glasov; večina nesocialističnih mandatov bi šla 115 glasov nasproti 110 socialističnim. Po vsej priliki pa centrum in demokrati ne bodo hoteli v zvezo z nemškimi nacionalci in se bo bržkone tudi v berlinskem mestnem zastopu ustanovila koalicija središča, sestojeca iz centra, demokratov, nemške ljudske stranke in večinskih socialistov.

+ Izid volitev na Švedskem. Končni rezultat volitev za parlament na Švedskem je sledeči: socialdemokrati so dobili 640.000 glasov, 93 mandatov (prej 75); konservativci 454.000 glasov in 62 mandatov (prej 71); liberalci 332.000 glasov in 41 mandatov (prej 48); kmečka zveza 185.000 glasov in 21 mandatov (prej 29); komunisti in socialisti levičarji skupaj 7 mandatov (prej 2).

+ Militarizem v Belgiji. V Belgiji se je začel volivni boj. Na nekem volivnem shodu je govoril tudi vojni minister Devèze kot kandidat liberalne stranke. Ubiral je zelo militaristične strune in rekel, da mora imeti Belgija armado, ki ne bo sposobna samo za brambo, ampak tudi za zmago. Zahteva socialnih demokratov, da se skriči vojaška službena doba na šest mesecev, je nesprejemljiva.

+ Boljševiška ofenziva proti republiku Skrajnega vzhoda. Iz Čite prihaja poročilo, da je boljševiška armada začela ofenzivo proti republiku Skrajnega vzhoda. Boljševiške čete so obkrožile Nikolsk armada generala Markulova se umika.

štajerske novice.

Š Kako se v Mariboru pobija draginja. Odkar imamo v Mariboru prvo občinsko sodišče v Sloveniji, je kar naenkrat prejevala draginja stanovanjskih najemnin in kar naenkrat ni več dragine vsled posledice suše. Vse to se je pozabilo, vse se je spravilo na lov na male mesarje, branjevke in viničarke, ki prinašajo v mesto po par steklenic mleka in par komadov jaje. Nikomur ne pride na misel, da je poleg suše ravno dr. Kukovčeva nesrečna stanovanjska naredba povzročila vsaj na obmejnem ozemlju neposredno in daleč pretirano draginjo. Samo par zgledov: Milijonar, vojni dobičkar, prijatelj ministra dr. Kukovca je podražil lokal obrtniku, tudi pristažu JDS, od 4000 K na — 60.000 K. Kje naj ta revež vzame denar, ako podražena ne zvali na konsumenta? Brivci so takoj poskočili na 50 in 100 odstotkov z izgovorom na podražanje lokalov, ne da bi obenem tudi zvišali plače pomočnikom. Hišni posestniki, katerim najemniki niso hoteli plačevati za 50 odstotkov povišane stanarine, so najemnike na zvite načine vrgli ven; danes zahtevajo za sobo, ki je stala pred meseci še 80—100 K po 700 K, da celo po 900—1000 K in zahtevajo, da mora najemnik sobe prinesiti seboj še posteljo in perilo, kar morajo pri odhodu pustiti gospodarju. Pravi povzročitelji draginje so torej docela »vogelfrei«, ker obstoja tudi nova stanovanjska komisija samo na papirju, v svoji pisarni pa baje nima niti papirja. Mariborčani pijejo mošt danes po 28 jutri že po 48, ne da bi se radi tega količjak razburjali. Ako pa kmet, ki danes ne vé, če bo še jutri mogel kravo nakrmiti, zahteva za liter mleka namesto 6—8 ali celo 10 K, ga stražijo na vseh cestnih vogalih ter ga tirajo od Poncija do Pilata okrog raznih oblasti. In kako brez glave delajo le-te! Viničarka Ž. je prinesla na prošnjo sosede L. 3 l mleka 3 ure daleč v mesto. Tržni organi konfiscirajo mleko, odženejo stranko na državno preizkuševališče, tam se mleku posname najboljši del za preizkušnjo, drugo pa se stranki zopet izroči v last. Stranka proda to konfiscirano mleko, kupovalka je z njim še bolj zadovoljna kakor z mlekom od stalne mlekarice. In zdaj pride glavna uganka: Sodišče (okrajno in občinsko) toži donositeljico mleka. Ta se izgovarja na lastnico L. Ta izpove, da je mleko izročila, kakor je prišlo izpod krave. Kupovalka že konfisciranega mleka je kot priča potrdila, da je bilo mleko dobro, bolj kot od njene stalne mlekarice. Dr-

žavno preizkuševališče potrdi, da je bilo v zaplenjenem mleku 23 odstotkov vode. Je katero mleko sploh brez vode in kje se je to mleko napilo vode? Šavnik je vsa ta vprašanja rešil na salomonski način: obsodil je ubogo kočarico L. na 400 K globo. Stara ženica toliko da ni okrog padla, ko je doznala, da je ona obsojena na globo, katere seveda nima. Še bolj debelo je poslušala to obsodbo priča, ki je bila zadovoljna s konfisciranim mlekom. — Nikakor ne zagovarjamo brezvestnežev, ki prodajajo revnim mešanom vodo namesto mleka. Ampak mleku konfiscirati najboljši del, najslabšega pa vračati strankam, da ga zopet prodajajo in obsojati stranko, kateri se ni dokazalo, da je mleko povodenilo — to so razmere, ki se ne bodo držale, pač pa maščevale. Jaje n. pr. že danes ni dobiti več na trgu. Vse brez glave, iz ekstreme v ekstrem.

Š Zanimiva tožba. Včeraj se je vršila pred mariborskim okrož. sodiščem razprava radi lastninske pravice Narodnega gledališča. Gledališko poslopje po Nemci sezidali l. 1847. Leta 1860 so zgradili še kazinsko poslopje. Vse skupaj se je združilo pod imenom »Kasinotheaterverein«. Dne 28. junija 1919 je po naročilu vlade policija razpustila omenjeno društvo in je mestna občina prevzela vse skupaj v svojo last. Sedaj so pa Nemci po odvetniku dr. Oroslov vložili tožbo proti mestni občini za povračilo obeh poslopij. Sodišče je vse nadaljne predloge zavrnilo in bo sodbo razglasilo pismenim potom.

Š Nagla smrt. Včeraj jutraj je v Mariboru umrl vsled možganske kapi Ignacij Schein. Pokojnik je bil lastnik »Marienheim« in mesar. Star je bil 56 let.

Š Tožba poslance samostojnega Ureka. Socialnodemokratski »Ljudski glas« je objavil dne 14. sept. 1921 poročilo o shodu samostojnežev v Sv. Petru pod Sv. Gorami. Zaradi poročila je poslanec Urek tožil odgovornega urednika »Ljudskega glasu« pri ljubljanskem okr. sodišču gospoda Andreja Svetka zaradi prestopla žaljenja časti, ker je o poslancu Ureku »Ljudski glas« zapisal besedi: »neoliktani suroveže«, kateri besedi tvorita po pravem nazoru poslance Ureka psovko. Odgovorni urednik »Ljudskega glasu«, g. Andrej Svetek, kateri je nastopil kot toženik častnik pred sodiščem, se je zagovarjal, da članka ni bral. Sodišč. g. višji sodni svetovalec Potrato je na to razglasil sodbo, s katero je g. Svetka oprostil, ker poslanec Urek ni mogel dokazati, da je »Ljudski glas« s Svetkovo vednostjo objavil dotični članek. Zaradi zanemarjenja uredniške dolžnosti pa g. Svetka tudi ni bilo mogoče obsoditi, ker govori člen III. tiskovnega zakona le o pregreških in so iz njega izvzeti prestopki.

Š Občinsko sodišče v Mariboru je v soboto 15. t. m. razpravljalo proti mesarju Antonu Dobaju, ki je bil ovaden, da je 17. septembra prodal dve teleti na mariborskem trgu mesarju Henriku Solaku po 18 kron. Obtožen je bil, da je kot mesar veržil in prekoračil maksimalno ceno. Po zaslišanju prič je bil oproščen, ker se je izkazalo, da sta bili teleti že prodani gostilničarki Pavlič in je Solaku, ki mu je sovražen, samo rekel, da jih ne proda niti po 18 kron, ker sta že prodani.

Oficijelni fašizem.

Gorica, 19. okt. 1921.

V Kozani v Brdih se je zgodil slučaj, da je italijanski orožnik ustrelil italijanskega financarja. Bil je ples. Ko so hoteli plesati čez policijsko uro (baje so imeli za to dovoljenje), so orožniki to zabranili. Fantje pa so vseeno drli na plesišče. Med fanti se je nahajal tudi civilno preoblečeni italijanski financar, ki se je najhujše postavil orožnikom. Orožniki so oddali pet streliv in še nepojasnjeno je, kako da je bil zadet ravno tisti financar. Komisija je ugotovila, da je nastopila smrt vsled krogle iz karabinerke.

Slučaj je vsekakor tragičen. Pravijo, da dotični financar ni bil nasproten našemu ljudstvu, ampak zelo dober, vesel človek. Jasnó je tudi, da bi ga orožniki ne bili ustrelili, če bi bili vedeli, da to n. p. Slovelec. To je sicer za naše razmere značilno.

Posebnost, ki se je zgodila pri tem pa je ta, da so ta tragičen slučaj izrabili fašisti v svoje grde in nepoštenne namene. Financarja, ki je bil svojčas legionar, so oklicali za nekakega narodnega mučenika. Po goriškem mestu so nabili plakate (osmrtnice), na katerih naznanjajo legijonarji, da je padel financar od »šašinov«, fašisti pa pravijo, da je padel od rok njih »večnege sovražnika«, »barbara«, in da kliče to po maščevanju.

Predstavljajte si nesramnost te laži. Podobna laž, raztresena potom plakatov, je uničila dva narodna doma v Trstu. Ali hočejo tudi v Gorici kaj takega doseči? Brezdvoma taka sredstva niso ravno temeljni kamen za mirno sožitje, ki ga vlada toliko priporoča, a le nam, samo nam in našemu časopisju. Italijansko časopisje pa nima ne poguma ne časti, da bi povedalo resnico, vsa italijanska javnost je o nas strašno krivično informirana.

En kričeč slučaj!

Poslanec Šček je protestiral pri min. predsedniku Bonomiju radi nasilste v Trstu. Bonomi je se informiral seveda pri tržaških fašistih in odgovoril Ščeku, da gre samo za tri izolirane slučaje, ki so jih povzročili fašistovski elementi kot odgovor na podobna nasilja, ki so se zgodila proti Italijanom v Dalmaciji in radi tega, ker je neki Slovan profoniral na stotine italijanskih vojakov. Dala čita Bonomi Ščeku, da je bilo njego-

vo poročilo pretirano in da naj slovensko časopisje in razumništvo dela za pomirjenje v svojo lastno korist.

Predstavljajte si to. Za pomirjenje delajo fašisti kot smo poročali prej. Bonomi veruje fašistom, našemu poslancu pa očita med vrsticami, da laže, med tem ko je v isti sapi sam izustil javno laž, ki nas je že spravila enkrat v nesrečo, namreč laž, da je izkopalce mrličev Bon Slovelec, ko je danes dokazano, da je Italijan in blamirani fašisti in italijansko časopisje nima poguma in časti, da bi to priznalo.

»Goriška« Straža« dostavlja temu: »Odgovor, ki ga je dal min. predsednik poslancu Ščeku, ni vreden niti cestnega pometaja. Gotovo je, da naši poslanci k tej nesramnosti z najvišjega mesta ne bodo molčali.«

Dnevne novice.

— Rektorat ljubljanske univerze je sprejel od ruskih učenjakov sledečo brzojavko: Sjezd ruskih v Prag v den svoje go otkrytija ščitajet dolgom privetstvovat' ljubljanskij univerzitet, bratski prinjavšij v svoju kollegiju ruskih učenyh i v čislo svojih slušatelej ruskih studentov, i tēm sozdavšij novuju vozmožnost' družnoj raboty duhovnyh sil slavjanstva. Predsedatelj sjezda professor Lomšakov.

— Umrl je 20. t. m. v Stranjah pri Kamniku g. Jožef Bernot, posestnik in organist. Pokojni je svoj čas služboval kot organist tudi v Hinjah na Dolenjskem. Bil je splošno priljubljen. Pokopali ga bodo danes dopoldne. Blag mu spomin!

— Zborovanje delegatov »Vzajemnosti« se vrši v ponedeljek dne 24. oktobra ob 2. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni. Dekanijski delegati naj se polnoštevilno udeležijo zborovanja. — Predsedstvo.

— Preska. Tukajšnja skupina jugoslov. strokov. zveze priredi v nedeljo dne 23. t. m. dramatično predstavo s petjem in tamburanjem. Na sporedu je lepa igra A. Medveda »Stari in mladi«. Tamburanje proizvaja tamburaški odsek iz Smlednika. Vsi prijatelji lepe zabave vljudno vabljeni!

— Srečke, katere prodaja Kolo jugoslovanskih sester v dobrodelne namene, se razpečavajo prav pridno. Toda srečk je veliko število in treba je še pridnih delavk ter dobre volje našega občinstva, da bodo srečke prodane do določenega roka.

— K članku »Kričeč slučaj« nam pošilja g. nadučitelj Kobal sledeče pojasnilo, ki ga objavljamo v svrhu točnosti našega članka: »Res je, da sem govoril med počitnicami z g. nadzornikom Kabajem o premetitvi učitelja Smolika. Ni pa res, da bi se g. nadzornik izrazil, da je Smolik najhujši komunist, ampak le pripomnil, da je osumljen komunizma in občevanja s komunisti. Sicer pa da noče imeti on s tem slučajem ničesar opraviti. Zadevo naj preiskuje politična oblast in ugotovi resnico.

— Iz zasedenega ozemlja v vednost vsem trgovcem in tvrdkam, ki pošiljajo sem čeke, nakaznice, da pošte tega ne sprejemajo, kakor tudi paketov ne. Potom bank je pa predrago. Torej potrpljenje!

— Dekletom na deželi! Ker vsako jeseń dohod deklet z dežele postaja vedno večji, opozarjamo vsa dekleta po deželi, da ne silijo v mesta, ker bodo razočarana. Obenem opozarjamo tudi starše, da to upoštevajo. Službe po mestih niso več takšne kot so bile včasih in tudi odnošaji ter razmere niso urejene; kadar pa bo čas za to, se bo že naznanilo v časopisju. Organizacija služenj ima dolžnost skrbeti za zboljšanje gnotnega položaja članicam, ima pa tudi dolžnost opozoriti pravočasno vsa ona dekleta, ki mislijo na službe v mestih, kaj jih čaka in ali je primeren čas za nastop služb ali ne. Končno prosimo tudi vse župne urade, da v tem smislu vplivajo na prizadete. — Poselska zveza.

— Kako skrbi minister Pucelj za Slovenijo. »Jugoslovanski Lloyd« poroča: Za regulacijo rek in potokov v Sloveniji je predvidena postavka v državnem proračunu 5.400.000 kron. Trije milijoni se bodo uporabili za regulacijo Ljubljanice, Save, Kamniške Bistrice, Drave in Mure. »Jugoslovanski Lloyd« dostavlja, da se bo s tem denarjem dalo napraviti malo ali nič. Pripradujemo se temu mnenju. Zafrkavci bi si minister Pucelj lahko prihranil. To bo že Ljubljana čakala na regulacijo Ljubljaničnice, če bo Pucelj še dolgo ministroval.

— Metlika. Pred dvema mesecema smo v Metliki ustanovili orlovski odsek. Sovražnim nastopom metliških sokolov nasproti našim članom se ne čudimo. Toda na gotove pojave moramo obrniti pozornost višjih, zlasti šolskih oblasti. Metliški šolski otroci kažejo naravnost strupeno sovraštvo proti naši organizaciji in počenjo pri tem divjaštva, ki bi jih človek mogoje pripisovati komaj že popolnoma sprijenim surovinam. Psovke, ki spremljajo naše člane na javnih prostorih, to so malenkost. Kar pa počenja nadebudna šolska mladina okoli našega telovadišča, to je pa že znamenje popolnoma dozorelega sadu. Ker je naše telovadišče ograjeno z 2 do 3 m visokim zidom, udirajo v pod-

strešja tujih stavb in od tam svoje divjaštvo kažejo. Zbirajo se v času našega večanja okoli telovadišča v tolpah do deset frkolinov in mečejo čez strehe in zid na nas stvari, ki bi zamogle čisto prav občutne poškodbe povzročiti. To je mladi, šolski otroci! V Metliki imamo nad ducat učiteljev in učiteljic. Ali se zavedajo, da je ena glavnih nalog učiteljstva in vzgoje, nakloniti narodu in domovini mnogo bla g i h značajev? Ali ne vidijo v srcih svojih učencev te podivjanosti? Ali se zavedajo, da podivjanost ostane zlo, če se tudi kaže proti našim organizacijam? Pa če se tudi godi morda v imenu sokolstva! Prizadeti otroci so namreč večinoma tudi sokolski naraščaj. Njih vzgojitelji tako v šoli kakor pri sokolu je isto učiteljstvo. Nočemo trditi, ali zdi se nam, da bo tu eden glavnih vzrokov posurovelosti. Kajti če otroci vidijo in slišijo, da učitelj sokol in celo učiteljica !! sokolica na javnem prostoru javno naše člane napada, potem se nikar ne čudimo ukaženim otrokom, da hočejo posnemati in doseči.

— Ogenj. Dne 17. t. m. ob 3. uri je nastal pod kozolcem posestnika Janeza Hribarja v Malem Korenu, občina Ambrus, ogenj, ki je v teku ene ure upepelil kozolec ter vsa poslopja z vsemi premičnimi vred posestnika Janeza Zajca, ravno tam.

— Smrtna nezgoda. Pismonoša Franc Intihar, ki je bil uslužben pri poštne uradu v Novem mestu, je napravil dne 16. t. m. izlet v zidanco na Trško goru. Ob povratku domov je padel tako nesrečno, da si je zlomil tilnik. Zapušča vdovo ter pet nepreskrbljenih otrok. Ponesrečenec je bil vreden in trezen mož in kot pismonoša splošno priljubljen.

— Agencija Havas otvorila svojo podružnico v Pragi. »Bohemia« poroča, da je agencija Havas otvorila v Pragi svojo podružnico. — To se je zgodilo gotovo na intervencijo češkoslovaške vlade, ki skrbi za informiranje sveta o češkoslovaški državi čisto drugače kot Jugoslavija.

— Tihotapstvo z valutami. O znani tihotapski aferi, v katero je zapletena ba je tudi neka osebnost jugoslovanskega poslaništva na Dunaju, javlja »Neue Freie Presse« še sledeče podrobnosti: »V momentu, ko so hoteli kovčge zapleniti, se je oglasil neki Petrovič, ki je zelo energično protestiral in se pozival na pečate poslaništva. Rekel je, da so kovčegi prtljaga v istem vlaku potujočega načelnika v s r b s k e m (!) ministrstvu Božidara Pejića. Načelnik je izjavil, da kovčegi niso vpisani v njegovem seznamu kurirske prtljage, ampak da so last prokurista »Aleksandra« v Augustinerstrasse, Horvata. Tega so prijeli na kolodvoru. Najprej je trdovratno tajil, potem pa je priznal, da gre za tihotapstvo. Vrednostni papirji, ki se nahajajo v kovčgih, so last belgrajske »Slavenske banke«. Kovčge so oddali z vsebino vred finančni oblasti na Dunaju. — Jugoslovansko poslaništvo je izjavilo, da bi bili morali biti res trije kovčgi z akti zapečateni, da pa je očigledno neki podrejeni organ protipostavno zapečatil tri druge kovčge. Avstrijski vnani urad je zaprosil pri jugoslovanskem poslanstvu za dovoljenje, da more odstraniti pečate in komisijonelo ugotoviti vsebino kovčgov. Ko so kovčge odprli v prisotnosti zastopnika avstr. vnanijske urada in s r b s k e g a konzula, so ugotovili, da se nahaja v kovčgih za 15.238.700 kron avstrijske kronске rente. Papirje so zaplenili. Ni še dognano, kdo je lastnik teh papirjev. Ravno tako še niso izsledili krivca, ki je na kovčge pritisnil diplomatske pečate (!!!) (Kaj je na našem dunajskem poslaništvu toliko slug? op. ur.). Ravnatelj banke ni mogel dati o papirjih nobenih pojasnil, njegovega namestnika pa še ni nazaj na Dunaj. (Bržkone je odpotoval že vnaprej v Beograd, op. ur.). — »Jugoslavenski Lloyd« pa pravi: »Interesirali smo se za stvar, kolikor se tiče »Slavenske banke«. Ta je imela na Dunaju za deset milijonov kron avstr. rente. Papirji so nostrificirani in so ležali na našem poslaništvu. Z dovoljenjem finančnega ministra bi se imel sedaj ta denar odposlati. Po mnenju »Slavenske banke« gre samo za ta denar. Če pa je kdo od uradnikov našega poslaništva zlorabil to priliko za svoje posebne namene, je to stvar poslaništva. — Kdor pazljivo prebere te izjave, temu ni treba biti ravno Sherlock Holmes, da vidi več kot je treba!

— Št. Rupert. Odsek izobraževalnega društva priredi v nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne pevski koncert s sledečim sporedom: A. Foerster: Ljubici, mešan zbor; dr. Gustav Ivacev: Savska, moški zbor; H. Volarič: Slovanske mladenke, ženski zbor s spremljevanjem klavirja; J. S. Vilhar-Kalski: Mornar, solopev s spremljevanjem klavirja; Oskar Dev: Glej čez jezero, koroška narodna; H. Volarič: Divja rožica, dvospev s spremljevanjem klavirja; Vinko Rožek: Ljubezen in pomlad, moški zbor; P. H. Sattner: Naša zvezda, solopev s spremljevanjem klavirja; Vinko Vodopivec: Zbajba svatba, moški zbor; Anton Medved: Pred duri, solopev s spremljevanjem klavirja; Drugi šopek: Srbske narodne pesmi, mešan zbor. — Prijatelji petja se vabite k obilni udeležbi!

— Prikrejevalni tečaj za krojače-invalide. Ker namerava urad za pospeševanje obrti prirediti prikrejevalni tečaj za krojače-invalide, se po-

ziva vsi invalidi-krojači, ki bi se želeli udeležiti tega tečaja, da nemudoma vložijo tozadevne prošnje na pokrajinsko upravo za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo. Invalidski odsek v Ljubljani, najdalje pa do 29. oktobra t. l. Vsi invalidi, ki bi bili sprejeti v ta tečaj in so siromašni, kar naj dokažejo s spričevalom od občine, bodo za čas tega tečaja v oskrbi Invalidskega doma v Ljubljani.

— Nagla smrt. Ko se je vozil posestnik Franc Brodar z Dolgega brda iz Peč domov, je prišel bruhati in se je vlegel na voz. Ko so se pripeljali v Kanderše, je bil Brodar mrtev. Brodar je bil invalid in ker je imel umetno spodajo čeljust, se je najbrže zadušil.

— Prijeti tihotapei. Orožniki s Kalc so zaprli Viktorja Mezela, Leopolda Ovna in Stefana Pakja, ker so v Ziberšah v gozdu stražili dva konja, katere so nameravali iztihotapiti. Konja sta bila najbrže ukradena.

— Najden ukraden voz. Pri Ivanu Lavriču v Kamniku, Prešernova ulica št. 84 je našla orožniška patrulja v svilih v slamo zakopan voz zapravljen, vreden 3600 kron, kateri je bil ukraden posestniku Francu Cebulju v Podborštu št. 14. Voz je bil ukraden že leta 1919.

— Pretep v Medvodah. V gostilni Julija Novljana v Medvodah so se fantje sprli. Ko so zapustili gostilno, so se na Jarčevem dvorišču stekli. Med pretepom je bil na glavi in životu težko poškodovan Anton Mauri iz Svetja.

— Nezgodi. Bajtarica Frančiška Zupanc iz Račice je padla pod voz in si zlomila levo nogo. — Ko je 60 letni Lovrenc Ravnik iz Ravnov pri Boh. Bistrici v gozdu v Brodu sekal drevesa, mu je padlo drevo na desno nogo in jo zlomilo.

— Tatvina koles. Ivanu Ažmanu iz Hraša in Cirilu Jelencu iz Črnice sta bili pred Sokolskim domom v Radovljici ukradeni kolesi, medtem ko se je v Sokolskem domu vršila veselica. Ukradeni kolesi sta bili vredni 4500 K. Kdo je kolesi ukradel, se ne ve.

— Napad na Selu. Dne 15. okt. zvečer so pred gostilno pri »Stajercu« na Selu neznan fantje napadli 24 letnega hlapca na mestni pristani Josipa Turka. Napadalcu so zadali Turku več smrtno nevarnih ran po hrstu in glavi.

— Nov Pasteurjev zavod so pričeli graditi v Novem Sadu. Gradbena dela vodi Cehi. Upajo, da bo zgradba gotova v marcu prihodnjega leta.

— Nečloveški ljudje. V Gornji Stubici na Hrvaškem se je te dni zgodil strašen zločin. Kmet Valent in Marko Hanžek sta živela v prepiru s kmetom Vulanom. Te dni sta šla iskat, da končno obračunata z njim. Našla sta ša pred hišo in ša s sekirami v pravem smislu besede razsekala. Kmetova žena, sin in sirove žena so gledali ta strašen prizor in hoteli pobegniti v vas, da pokličejo ljudi. Kmet pa sta šla za njimi in vse tri ubil.

— Velika železniška nesreča na Češkem. V noči od 18. na 19. t. m. se je zgodila v Vinohradskem predoru železniška nesreča. Pri kateri sta bili dve osebi smrtno nevarno, okrog 20 oseb pa lahko ranjenih. V Vinohradskem tunelu je namreč vsled nekega defekta skočilo več voz brzeza vlaka Dunaj-Praga s tira in se popolnoma razbilo. Kraji nesreče si je ogledal železniški minister msgr. Šramek, ki je obiskal tudi ranjence.

— Poljanilo. V zadnjem času razpošilja Matěj Strgar nekaj svojih duševnih proizvodov v vezani in nevezani besedi privatnikom in zavodom. V teh obljublja senzacijski novosti, največje okulištno čudo »Slepem nove oči«. Izjavljam, da Strgar še dobro vidi in ni gojenec našega zavoda, ampak hiralce v zavetišču kranjske hranilnice na Stari poti 3, v katerem poslopju se nahaja tudi zavod za slepce. — Z njim nimamo nikake zveze. — Kuratorji za oskrbo slepcev v Ljubljani.

Gospodarstvo.

NAŠA PRIHODNOST.

Letošnja suša nam je vzela skoraj polovico kmetijskih pridelkov. Razen žit in po nekod krompirja, je izpadek človeških živil ogromen in kar je najhujše — nenadomestljivo. Počakati moramo do prihodnje jeseni; do tedaj smo navezani na pridelano letino in na uvoz. Če upoštevamo silno lakoto, ki vlada v Rusiji in ki po svojem vplivu, da se ne bodo mogla primanjkačeta živila dobivati iz inozemstva, vidimo, kakšna tužna prihodnost nas čaka.

Nujna in korenita odprava je potrebna. Razni predlogi merijo na to, kako to pretečo življenjsko katastrofo vsaj ublažiti; o preprečenju ni misliti. Od teh nasvetov ima za mestno in kmečko prebivalstvo največji pomen: samopomoč. Od posameznika, od rodbine, od naselbine in vasi, od občine, vse naj presine samo ta pomoč. Kar nam je narava odvzela na eni strani, skušajmo si pridobiti na drugi strani, ker le potem se vzpnemo do ravnotežja. To pa dosežemo le z lastno iniciativo in sicer z delom in z varčevanjem.

Delo posameznika, rodbine, naselbine, vasi, občine, naj se poveča. Če je bil vsak dosedaj priden, če je vestno izvrševal svoje dolžnosti, naj pomnoži svojo delavnost; še to in to more napraviti itd. Če je zgodaj vstajal in si tu pa tam privoščil počitek, naj poveča svoj delavni čas in naj si prikraja počitek. V večjem delu dobi posameznik sredstvo, s čimer od sebe odvrne posledice druginje. Isto velja v večji meri od rodbine, vasi, občine itd. Le z neumornim delom moramo od narave pridobiti, kar nam je letos odedla.

To delo je tako mnogovrstno, da je nemogoče s primeri nasvetovati, kaj naj se vse zgodi. Vsak posameznik, vsaka rodbina itd., mora sama vedeti, kaj je treba, da se ta smoter doseže.

Če smo z večjim delom pridobili sredstva za vzdrževanje našega življenjskega obstoja, moramo z varčevanjem skrbeti, da se naši izdatki tako v gotovini, kakor na upravi, na blagu, na življenjskih zahtevah, na živilih itd. kolikor mogoče zmanjšajo. Oziroma se okrog sebe! Kakšna potrata vlada povsod: pelji se po železnici, vstopi v trgovine, poglej v gostilne in zabavišča, poglej nošo in obuvajo; opazuj rodbinsko življenje, vlasti v zidanih vinorodnih krajih; opazuj nedoraslo mladino, življenje poslov in delavcev — kakšna razsipnost! Poglej v naše žitnice, skednje, hleve; koliko dragocenega blaga se tam nepotrebno uničuje, dočim se njega imenitno zabava ali se mu nevede dela škoda na blagu, ki je sedaj nenadomestljiv — kolika brezskrbnost in malomarnost!

Tu je treba zglede, pamoka, svestila in resnosti, da se te škode odpravijo. Kaj nam pomaga dobra letina na žitih, dobri viniki in krmnski pridelek, če to narodno imovino lahkomisljeno izdajamo in ne računamo z njim do prihodnje jeseni.

Če bo posameznik, če bodo rodbine, vasi in občine začele sedaj pred zimo s skrbno in varčno oddajo tega narodnega premoženja gospodariti, potem imamo upravičeno upanje, da bo katastrofa manjša in ne bo prišlo do skrajnosti — do obupa in njega strašnih posledic. Sicer smo izgubljeni; brezmejna nesreča nas bo objela in uničila.

V roke našega kmečkega prebivalstva je položen obstoj našega mestnega prebivalstva: obrtništva, uradništva in delavstva. Od njega umnega oskrbovanja in izdajanja naših pridelkov zavisi, kakšno spomin in poletje bomo dočakali!

Dolžnost naše državne uprave je, da z vso resnostjo izda potrebne odredbe in jih vzdržuje v pregledu, da se naši kmetijski pridelki obdrže za vzdrževanje našega naroda v domovini ter se sleherni ponci o neobhodni potrebi varčevanja z njimi v korist sebi in celokupnosti.

Našim občinam pa svetujemo, da skušajo s previdnim gospodarjenjem in z vpeljavo zaloga (žita) življenjskih živil za občinske rezeve, delavce in male sloje prebivalstva skrbeti za to, da ti občinarji ne postanejo katastrofa za občine.

BORZA.

Zagreb, 21. oktobra. (Izv.) Pešta 39.25, Berlin 186.25—190, London 1120—1125, New York 284, Pariz 2050, Praga 301—304, Dunaj 850—920, Zürich 5275, Italija 1110—1118, napoleoni 960. — Valute: Mk 185—187, lire 11, dolar 277—280, fr frank 20.20.

Curih, 21. oktobra. Devize: Pešta 0.77, Berlin 345, Italija 2150, London 2160, New York 548, Pariz 4005, Praga 5.75, Dunaj 0.30, Holandsko 185, Bukarešt 4.15, Zagreb 1.90, Varšava 0.13. — Valute, n. a. K 0.22.

Dunaj, 21. okt. (Izv.) Devize: Pešta 450, Berlin 2162, Italija 11600, London 12850, New York 3270, Pariz 23400, Praga 3450, Zürich 59500, Bukarešt 2450, Zagreb 1140, Varšava 68.

g Dunaj, 21. oktobra. (Izvirno.) Na današnji borzi se je sprejela vest o odgovoru gospoda Brianda glede dovolitve kreditov Avstriji z veliko skepsom. Posledica tega je bila, da so vse tuje valute in devize neprimerno zopet zrastle.

g Ameriške žitnice se praznijo. V kakšni meri Zedinjene države podpirajo in zalagajo z žitom stradajočo Evropo, je videti iz naslednjih števil: Prvih 8 mesecev se je pripeljalo v Evropo pšenice (zrna in moka) 257 milijonov bušljev (1 bušel = 36 litrov) proti 165 milijonov bušljev v istem času lanskega leta. Ako pojde tako naprej, pride v Evropo do konca leta še 50 milijonov bušljev. Zaradi tega nenavadnega naraščanja izvoza bo količina 6 bušljev na glavo, kakor se je dosihmal v Ameriki smatralo za normalno, padla na 4 bušlje. Pa si ni treba domišljati, da Amerika tako zalaga Evropo iz samega sočutja, ampak treba je vedeti, da so imeli Američani lansko leto nenavadno dobro krompirjevo in riževo letino in da v tekočem letu letošnji pridelek tam lažje prodajajo. Sicer se pa kaže, da gre tudi riža velikanske množine v Evropo, ker se je pridelovanje riža v Ameriki zadnja leta jako povzdignilo. S stališča svetovnega gospodarstva moramo ta izvoz z veseljem pozdravljati tudi zaradi tega, ker je to dokaz, da Amerika veruje v bodočo gospodarsko okrepitev evropskih držav, da bodo torej Evropejci lahko plačali Ameriki dolg, ki ga imajo v Zedinjenih državah. Vsekako bi brez tega kredita Amerika ne bila trikrat več izvoznica v Evropo kakor je iz Evrope izvoznica.

g Strahovit padec angleškega izvoza in uvoza. V septembru letošnjega leta je padel uvoz v primeri z lanskim letom istega meseca za 63.638.629 funtov šterlingov ter znaša samo 87.118.507 funtov. Prav tako je tudi glede izvoza, ki je znašal v septembru lanskega leta za 62.208.335 funtov šterlingov več ko letos. Letos se je izvozilo samo za 55.247.578 funtov šterlingov.

g Številni vreten v bombaževi industriji v Ameriki. Po uradni statistiki jih je bilo 1. avgusta t. l. 38.617, od katerih je bilo v obratovanju 33.000, kar je dalo za mesec avgust 7.319.916.931 delovnih ur. Delovna doba v tednu se je v raznih predilnicah gibala med 48 in 60 urami, tako da se lahko računa 8,6 ure kakor povprečni delovni dan.

g Stanje Narodne banke. Narodna banka kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev priobčuje dne 8. t. m. sledeči izkaz: metulna podlaga 421.088.635-68 dinarjev (= 16.141.570-33), posojila 532.111.696-46 dinarjev (+ 34.443.731-55). Državni dolg znaša 4.325.400.509-34 (+ 3.644.958-67), novčane v prometu 2.472.693.670 din. (= 3.725.505).

g Trgovski zakon za celo državo. Iz Belgrade poročajo, da je ministrstvo trgovine in industrije izreкло nov trgovski zakon, ki bo veljal za celo državo.

g Še več bankovcev na Madžarskem. Madžarska vlada je sklenila pokriti državni deficit z izdajanje novih bankovcev.

g Izvozne pristojbine na Rumunskem. Na Rumunskem so uvedli nove izvozne pristojbine in sicer za kg zlata 3000 lei za sive sušene umetno 0.30 lei, na solcu sušene slive 1 lei, bitumen 500 lei vagon.

g Zadruga za trgovino in industrijo v Ljubljani. Zagrebški »Trgovac« poroča, da namerava ministrstvo za trgovino in industrijo osnovati v Ljubljani pokrajinsko zadrugo za trgovino in industrijo.

g Direktna zveza Kanada — Jugoslavija. Zagrebška trgovska in obrtna zbornica javlja, da bo uvedla Canadian Pacific Railway and Ocean Service Company direktno parobrodno vožnjo iz Montreala v Dubrovnik.

g Nov borzijski trik. Predvčerajšnjim so se poslužili neznanici posebne vrste borzijskega manevra, ki je stal ogrsko splošno kreditno banko v Budimpešti več milijonov. Več curiški bank je dobilo namreč s podpisom ogrske splošne kreditne banke telegrafičen nalog, naj prodajo na curiški borzi več milijonov ogrskih kron in kupijo za dvakratno protivrednost devize Dunaj. Ko je bila banka že za več milijonov oškodovana, se je izkazalo, da je bil ta brzojavni nalog čisto navadna mistifikacija. Policija je uvedla obširno preiskavo, kdo je to brzojavno odposlal. Radovedni smo za uspeh te preiskave.

g Nemčija zvišala aggio na carino. Nemčija je zvišala aggio na carino od 900 odstotkov na 1900 odstotkov.

Ljubljanske novice.

lj Pogreb župnika Hovskega bo danes, v soboto, ob 4. uri popoldne iz Leonišča.

lj Šentjakobska prosveta. V nedeljo 23. t. m. bo predaval msgr. Viktor Steska. Začetek točno ob šestih zvečer. Vabimo k obilni udeležbi. Vstop prost.

lj Predavanje v Rokodelskem domu. V ponedeljek, 24. t. m., točno ob 8. uri zvečer, bo predaval v dvorani Rokodelskega doma profesor dr. Valentin Rožič. Snov predavanja je jako zanimiva. Vabimo k obilni udeležbi.

lj Shod proti draginji. V Unionovi dvorani se je včeraj vršil shod proti draginji, ki so ga sklicale »narodne« organizacije: Zveza poštnih organizacij, Osrednja zveza javnih nameščencev in vpokojencev in ZJZ. Dvorana je bila polna ljudi iz vseh slojev in vseh strank. Govorili so gg. Korosec, Ravnikar, Urbančič, Bekš, Rupnik in Podbevšek. Govori so bili zelo ostri, končno pa se je pokazalo, da gospodje ne mislijo tako hudo. — Ko smo odhajali, smo se spomnili testega ribniškega konja, ki se je »glih« privadil stradanja...

lj Dramatični odsek poverjeništa splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico vpripori v nedeljo dne 23. t. m. ob polnosmi uri zvečer v Ljudskem domu v Ljubljani L. Anzenbergerjevo narodno igro »Krivoprisežnik«. Vstopnice se dobe v Severievi trafiki in Selenburgovi ulici in Koželjevi na Sv. Petra cesti 95. Blagajna se odpre ob polnosmi uri zvečer. — Z ozirom na to, da je čisti dobiček namenjen v dobrodelne svrhe v prid vojnim invalidom, vdovam in sirotam, apeliramo na občinstvo, da se v čim večjem številu udeleži predstave ter s tem pripomore do čim zadovoljivejšega uspeha. Predplačila v ta namen se hvaležno sprejemajo. Priporočamo posebno vojnim invalidom in vdovam, da bržnoco sešajo na vstopnicah, ter pripeljejo s seboj tudi svoja znanca.

lj Pregled voz in živine. Po naredbi ministra za vojno in mornarico z dne 27. avgusta 1921, Pov. F. D. št. 15.421, se ima še letos izvršiti pregled živine, vozil in materiala. — 1. Za mesto Ljubljano se vrši pregled ne glede na nedeljo dne 23., 24., 25., 26. in 27. oktobra 1921 od 7. ure zjutraj dalje in pa od 13. ure popoldne dalje na Ambroževem trgu. — 2. Lastniki živine, vozil in materiala se na podlagi lanskega popisovanja s posebnim pozivom pozovejo k pregledu. — 3. Dneva in ure, določenih v pozivu, se je strogo držati. — 4. Dohod na pregledovališče od šentpeterskega mostu, tik struge, odhod za cukrarno. — 5. Živino, ki lani ni bila godna za pregled, med letom pa je dosegla 3 leta, je privedi k pregledu, ravno tako tudi med letom kupljeno živino. Te izpremembe in pa eventualno prodajo živine, vozil in materiala od lanskega popisa je pred pregledom naznaniti komisiji, da popravi, odnosno popolni, svoje spiske. — 6. Vso živino in opremo je hkratu privedi pred komisijo ter jo z dostavljenim pozivom predstaviti komisiji. — 7. Kdor ni naznanil živine in vozil ali je ni privedel k pregledu, bo pozvan k naknadnemu popisu in pregledu k vojnemu okrožju ter bo moral z uradnimi akti dokazati, odnosno opravičiti zamudo.

lj Zanimiva pravda. Začasní predstojnik prodajalne kr. zaloge šolskih knjig in učil g. Janko Suklje je vložil pri okrajnem sodišču v Ljubljani proti računskemu nadsvetniku Antonu Mikužu sledečo tožbo: »Jaz sem predstojnik prodajalne kr. zaloge šolskih knjig v Ljubljani, g. računski nadsvetnik Anton Mikuž je pa namestnik vodje zaloge šolskih knjig in ima kot tak z menoj službeno opravilo in je tudi moj predstojnik. Dne 14. sept. dopoldne ob pol 9. je prišel g. nadsvetnik Mikuž nenadoma v prodajalno zaloge šolskih knjig in ondi zahteval, naj se precej izvrši skontracija. Ko se je le-ta izvršila in se je našlo vse v popolnem redu, je zahteval od mene, da izročim tudi vso zalogo ondi zaposleni gđ. Jelki Janši. Nato je gosp. nadsvetnik Mikuž izjavil: »Vi ste tukaj odstavljeni. Nastopite takoj službo v zalogi šolskih knjig. Vi ste poverilci državni denar! O tej tožbi je prišel dne 12. t. m. razpravljati g. višji sodni svetnik Potrat. Nadsvetnik Mikuž je izjavil: »Gospodu Suklju sem takrat rekel: Vi ste tudi defraudanti! Na višji ukaz prosim, naj se razprava preloži, ker se je uvedlo proti gospodu Suklju disciplinarno postopanje.« Zastopnik Sukljeja g. dr. Zirovnik je nato rekel: »Za presojanje, če se je defraudacija izvršila, ima g. nadsvetnik priliko, da izvede dokaz resnice pred sodiščem in bo uspeh razprave, izvedene pred nepristranskim sodnikom, utegnil biti podloga za disciplinarno postopanje. Sicer se pa dokaz resnice ne bo posrečil, ker je imel gosp. Suklje terjati od države povračilo svojih izdatkov in je o tem, če je terjatev obsojalna ali ne, le sodišče pooblašeno, da izreče svojo sodbo.« Priča Fr. Jurman, poštni računski revident, je povedal: »Gospod nadsvetnik Mikuž je takrat rekel gosp. Suklju: Vi ste tudi defraudanti! Da bi bil pristavil besedi: »državni denar, priča ni slišal. Takrat je bilo navzočih šest oseb. Gospod Mikuž: »Bile so vse uradne osebe!« G. višji svetnik Potrat: »To je glede na položaj vse eno.« Nato je preložil razpravo.

Katoliški vestnik.

c Za proste, katoliške šole se bore tudi katoličani v Ameriki. Po zmagi v Michigani so osnovali katoliški starši centralno tajništvo za vzgojo v Washingtonu. Da bodo imeli katoličani ložje stališče v borbi zoper predloge, ki zahtevajo podraževanje vseh šol, bodo svoje lastne šole izpopolnili ter tako odvzeli vsako možnost napadanja. Ustanovili bodo tudi več novih učilišč za vzgojo dobrega učiteljstva. Po porazu v Michigani so skušali liberalci prodreti s svojim predlogom za podraževanje vseh šol v državi Oregon. Senator Hume je zahteval, naj se vsem privatnim in župnim šolam vzame pravica, da bi smeje izročati odhodna spričevala. Senat je vso stvar odložil. Vsed novega pritiska je bil predlog zavrnjen, češ da je naperjen le proti šolam katol. cerkve.

c Ločitev zakona napravlja resne skrbi državnikom v Združenih državah Sev. Amerike. L. 1884. je bilo ločenih 23.000 zakonov, leta 1919. pa 129 tisoč. Zadnjih 20 let se je izvršilo 1.885.000 razporok; nesrečnih je postalo vsled tega 1.318.000 otrok. Lani je šlo narazen 132.753 zakonskih parov. Vzrok? Mnogokrat se poprej bolj siromašni ženini dokopljajo do večjega premoženja, pa se skušajo iznebiti svojih soprog, ki so nosile težo siromašnih dni, da se nato poroče z raznimi igralkami, plesalkami in drugimi osebami te vrste. Razkošje in glizdovost pa vleče žene drugam, ker možje ne morejo njih visokih zahtev izpolniti.

c Ameriški škofje in Irski. Kardinal O'Connell, nadškof bostonski, je poslal v imenu konference ameriškega episkopata brzojavno čestitko kardinalu Loguemu, irskemu primasu, v kateri mu čestita k srečnemu uspehu v boju za svobodo irskega naroda. Dalje priznava ameriški episkopat M. de Valero za predsednika irske republike.

Orlovski vestnik.

Seja okr. sveta in vadičelskega zbora ljubljanskega okraja se vrši danes v soboto, dne 22. t. m. ob pol 7. uri zvečer v Ljudskem domu. — Predsednik.

Dijaški vestnik.

d Akademski sv. maša. V nedeljo dne 23. t. m. se vrši v frančiškanski cerkvi ob 11. uri akademska služba božja z govorom. Tema: Resnica. Govori p. dr. Gvido Rant. Akademiki in izobraženi krogi vladno vabljeni.

d Socialni klub ima v nedeljo ob 10. uri dopoldne sestanek v dvorani Akademskega doma. Referira dr. Gosar: Posameznik in družba. Točno in polnoštevilno! — Korošec V.

Turistika in sport.

Prvenstvene nogometne tekme dne 23. t. m. na prostoru S. K. »Ilirija«: ob 14. uri Hermes: Svoboda Ljubljana, ob 16. uri Primorje: Sparta.

Slovensko Planinsko Društvo opozarja turiste, da se vrši v Kamniški Bistrici in tamšnjem pogorju glavni lov na divje koze od 23. do 27. oktobra. V tem času je pohod po Kamniški Bistrici in po vseh planinskih cestah in potih prepovedan, da se ne zgodi kakšna nesreča, za katero lovsko vodstvo nobene odgovornosti ne more prevzeti.

Hrvatsko Planinsko Društvo iz Zagreba priredi izlet na Kamniško Sedlo dne 23. oktobra t. l. Slovenski turisti se vabijo, da se tudi udeležijo izleta. Potrebne informacije v društveni sobi Slov. Plan. Društva.

CENE OGLASOM

V „Slovenec“ bomo pričeli z mesecem novembrom zaračunavati objavo oglasov po tem-le ceniku:

Pri malih oglasih do 27 mm enostolp. višine vrstico po 4 K (1 dinar),
pri malih oglasih do 45 mm enostolp. višine vrstico po 6 K (1 in pol dinarja),
pri velikih oglasih od 48 mm enostolp. višine vrstico po 8 K (2 din.).

Osmrtnice in zahvale bomo zaračunavali do velikosti 50 petnih vrstic po 4 K, večje pa po 6 K za vrsto.

Poročna naznanila v obliki 15 enostolpnih vrstic veljajo v bodoče 120 K, večja po tarifu za velike oglase.

Poslana, reklamne notice itd. se računajo po 12 K za petno vrstico.

UPRAVA.

Poslano.*

ZELEZNICA KOČEVJE—BROD MORAVICE.

G. Horvat in G. Klodiš sta si vzela edini cilj spodbiti Musilov projekt. Ker zadeva najbolj tangira mene, ki se s tem največ trudim, prosim tem potom oba gospoda, da si naj prideta ogledati izdelano traso, potem naj kritizirata. Ne pustim kar tako blati naših idej, ki so tako temeljito premišljene. Priznam gospodoma, da sta železniška strokovnjaka, zato ravno hočem slišati v priboj Musila na licu mesta njih mnenje. Bog obvari, da bi se napravila kakšna napaka, ali da bi se oziralo na osebne ali samo na lokalne koristi.

Nikakor ne sme biti narodna premoženje prizadeto, zato ker se trije inženirji med seboj preklajajo, nekateri morda celo iz kruhoborstva, najsvetejši momenti pa, kakor volja naroda in njegova korist bi ostali glas vpiljočega v puščavi.

Pripravljen sem trpeti stroške tega obhoda sam, če se mi ne bi podkalo, da sem hotel podkupiti inženirje. Predlagam, naj plača stroške oni železniški odbor, kateri je kriv tega obhoda, ziroma naj plačajo one trase, ki ne pridejo v poštev.

Poznam teren Kočevje—Brod Moravice—Vrbovsko, Lukovdol, Zapeč, Nemška loka, Kočevje—Črnomelj—Ogulin, zato sem pripravljen, gospode povsod prepeljati, potem naj se šele izreče sodba, kaj je prav in kaj ne.

Le na ta način bode najdena pravična trasa

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

In bo konec slepljenja naroda po časopisu ter mlajša prazna slama.

Prevel sem vodstvo trase in hočem vestno izpeljati svojo nalogo, naj bo potem rezultat tudi negativen, če imam krivične zahteve. Hočem pravega dela, ne zbadanja po časopisu.

Narod in strokovnjaki naj se zberejo na licu mesta in pogovorijo.

Zgradimo si rajši železnico, ne pa da se Slovenci preklajajo med seboj v veselje in posmeh naših sosedov.

Ako ta dva gospoda ne prideta, bom šel v Belgrad in prosil tam strokovnjake, ki bodo šli z menoj po terenu vseh prog. Isti naj potem povedo v javnosti, kaj je prav in pošteno, in kaj je samo nevoščljivost ter prazno ravnanje.

A. Kajfež.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
20. 10. 21 h	740.6	12.6	1.3	jasno s.	—
21. 10. 7 h	741.3	5	1.4	megla	—
21. 10. 14 h	738.9	19.4	2.1	jasno s.	—

Krepko dekle za vsako delo se sprejme za takoj ali kasneje. Polize v: Ljubljana, Dunajska cesta št. 36, levo. 3872

Mlad trgovski sodnik, ki je odslužil vojaško službo, išče službo. Naslov v upravnistvu pod št. 3855.

Išče se za petletnega boljše dečka dobro oskrbno mesto ob morju. Ponudbe pod »Morje« 3869 na upravnistvo »Slovenec« v Ljubljani.

Zanesljiv, trezen strojnik vešč tudi električne montaže, dobi mesto v tovarniškem podjetju v bližini Ljubljane. Ponudbe na upravnistvo lista pod: »Strojnik« 3859.

Zobotehnica, mlajša moč, izurjena v vseh delih v tej stroki, samostojna, večja slovenskega in nemškega jezika. pridna ter zanesljiva, išče službo za takoj. Cenj. dopise pod: V. A. Zobotehnica, poštnoštevilce Ptuj.

V Vašo korist terite domal **Trto predivo** kupuje po najvišji dnevni ceni ali zamenja v **platno!** Ne prodajte poprej dokler ne vprašate trdko **IVAN N. ADAMIČ**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. Nakupovalci se sprejmejo. Tel. št. 441.

Razprodaja. V nedeljo, 23. okt. ob 2. uri pop. se bode razprodajalo pohištvo. Glince št. 19, pri »Pemkah«.

KUPIJO SE: vsakovrstni stroji in orodje, tudi že rabljeno, za mehanično stroko. Sivalni, pisalni in razni stroji, dvokolesa. **F. Batjel**, Ljubljana, Zvonarska ulica št. 1.

Tvrdba za izdelovanje fotografskih razglednic iz vseh krajev Slovenije izdeluje po najnižjih cenah: **FOTOFON**, Ljubljana, Ahacjeva cesta 5/L.

Sl. občinstvu se vladno priporoča **! za vsa krojaška dela !** Kolenc Anton, Ljubljana, Začasno Marmončeva ulica 18. Solidne cene in točna posrežba!

Krava, štiriletna, ki bo čez 3 mesece tretjič strelila, je na prodaj radi pomanjkanja strežniškega oboja. — Ljubljana, Poljanska cesta št. 71. 3862

SPREJMETA SE v trajno delo 3809 **dva pomočnika**, ki se razumeja v izdelovanju harmonijev, orgel ali pa klavirjev. — Več pove: **IVAN KACIN**, izdelovalec harmonijev, Gorica, Via della Croce 10.

Penzija Zdravilišče GRINTOVEC. Najlepša solčna lega na vznožju alp. Krasni značni prostori, izborna cena hrane. Ljudje se tukaj kar vidno popravljajo. Prvovrstna zdravniška spravevala. Celotno leto odprto. — Graščina **PREDVOR**, POŠTA TUPALCE

Sladkor kavo riž milo itd. dobite najceneje pri trdko **O. CERTALIČ** v Ljubljani Karlovska cesta.

Klobuke in slamnike vseh vrst, od preprostih do najfinjših, nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov **Franc Cerar**, Domžale (Stob). V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. Popravila se sprejemajo v Ljubljani vsako sredo pri trdko **KOVACEVIC & VRŠAN**, Prešernova ulica št. 5, na dvo-rišču, desno, kjer se ob sredah tudi dobe popravljeni predmeti. 3707

Industrijalec tehničnih predmetov! Tehnična pisarna dipl. inž. Milosavljevića in Popovića, prejšnjih načelnikov Ministrstva išče zastopništvo slovenskih domačih proizvodov tehnične stroke in sprejema iste tudi v komisijsko prodajo en gros. 3770

Kataloge, vzorce in pogoje poslati **Kotorska ulica 57, Beograd.**

A. KUS LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA 4 priporoča svojo veliko zalogo porcelana, emailirane in luk-susne POSODE.

PEČI RAKIJU, biti trgovac, fabrikant, kant, mali obrtnik itd., a nepoznavati propise o trošarinah, je pogibeljno, ako naruči »Odredbi o dravnih trošarinah«, koje je izdao Savez Finans. Kontrola, a kompilirao viši fin. savjetnik dr. F. Prenj, štampane latinicom možeš izbeći neugodnosti. Cena knjige je 35 K, a naručuje se samo kod Administracije »Finans. Kontrola«, Doboj, Bosna, i šalje pouzecom ili novac unapred. 3838

KLAVIRJI NA OBROKE harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. S rube na debelo in drobno. **Alfonz Breznik**, bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

Iščem družabnika s precejšnjim kapitalom k trgovsko vezirani osebi z mesečnim blagom. Pismene ponudbe na upravo »Slovenec« pod: »Družabnik« 3852.

==JETIKAI== Specializirani za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira v torek in petek: 11.-12. in 2.-4. ure v Mariboru, Razlagova ul. 21. Vse druge dni pa št. Jurij ob juž. ž.

POLNOGUMIJASTI OBROCI za tovarne automobile

PNEVMATIKO za kolesa in automobile

KOLESA

AVTOMOBILI najceneje.

J. GOREC, LJUBLJANA Gosposvetska cesta 14.

KUPUJTE LE PRI:

JOS. PETELINCI

LJU LJANA - Sv. Petra nasip 7.

če rabite siv, stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle olja, ter posamezne dele. Istotam vse potrebščine za sivijske kroače in čevljarje ter vse galanterijsko blago na drobno in debelo

Cene solidne! Postrežba točna

Arhitekt in mestni stavbenik **VILJEM TREO** Ljubljana, Gosposvetska c. 10 Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850 se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Aug. Agnola, Ljubljana priporoča svojo zalogo

stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov in vseh v to stroko spadajočih predmetov. Stoklo za okna vseh vrst vedno v zalogi.

I. Jugoslov. tovarna

za gume in kovinske predmete d. z. o. z.

Slovenska Bistrica

oferiramo naše prvovrstne rožene gume v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s cenami brez konkurence.

Zahtevajte ceniko! Prodaja na veliko!

Izšla je **Družinska Pratika** za leto 1922 z bogato, jako zanimivo vsebino in mnogimi lepimi slikami. **Cena izvodu 5 kron,** po pošti 50 vin. več. Zahtevajte jo po vseh trgovinah in zadrugah. Na debelo se naroča pri založništvu **Družinske Pratique** v Ljubljani. **Razprodajalci znaten popust.**

Rezanje drv z motorno žago ter dobavo drv vsako množino, dostavljeno na dom, priporoča **LUD. ILERŠIČ**, Ahacjeva cesta št. 10 (tramvajski postaja: Sv. Petra cerkev).

Lanišče in predivo zamenja v **platno** mehanična vrvarna, terlinica in predilnica **ANTON SINKOVEC** Kranj-Grosuplje.

kuži, podgane, stenicice, škari v van kolazen mora poginuti ako porabite moja napojne praškarne in splošno bvalna sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 12, za podgane K 16, za škarice posebno močna vrsta K 25; tinktura za stenicice K 10; uničevalce moljev K 10 in 20; prašek proti mrčesom K 10 in 20; mazilo proti ulem ali ludeh K 5-12; mazilo za uši pri šivilah K 10-12; prašek za uši v obliki in sredini K 10 in 20; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi; uničev rastlin Prašek proti mravljam K 10. Pošilja po po vzetju žavod za eksport **M. Jünker**, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39. Trgovcem največjem odjemu popust.

Otvoritev nove trgovine.

Podpisani naznanjam, da sem otvoril v bivših opuščeni trgovskih prostorih g. K. A. Kregar-ja, Sv. Petra cesta 23

trgovino z galanterijskim blagom na drobno in na debelo.

Zaloga vseh šolskih potrebščin in stalna zaloga kleja (lima).

A. Stadler.

Petrolejske sode

v dobrem stanju kupi vedno po najvišji ceni **RAFINERIJA MINERALNEGA OLJA**, Maribor, Cankarjeva ul. 1.

Pozor vozniki in izvoščki!

sladko v vsaki množini in ob vsakem času na drobno in debelo v **SGORNJI ŠIŠKI pri KAMNITI MIZI.**

Tovarnarji! Trgovci!

Trgovski potnik in zastopnik v Vel. Bečkereku išče glavnih zvez za celi Banat, ter sprejme tudi glavno zastopstvo. Jamstvo za blago na razpolago. Ponudbe na naslov **Franjo Mäszler**, Cara Dušana ulica broj 20, Veliki Bečkerek. 3868

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je danes ob pol 6. uri zjutraj po kratki mučni bolezni preminul, previden s sv. zakramenti, naš skrbni oče, oziroma fast in stari oče, gospod

Bernot Jožef

posestnik in organist.

Pogreb se vrši dne 22. oktobra dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Stranjah. Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Benedikta.

Stranje pri Kamniku, dne 20. oktobra 1921.

Jožef, Viktor, Vinko, Francelj, Ciril, sinovi. Marija (S. Olga), Julijana, Ljudmila, hčere. Marija Elizabeta roj. de Ravy, Jospina roj. Skubic, Ana roj. Ebner, sinahe. — Vsi vnuki in vnukinje.

(Brez vsakega posebnega obvestila.)

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Zdraviški dom na Bledu

se odda za dobo treh let

v najem.

Ponudbe je vložiti do 20. novembra t. l. pri županstvu občine Bled. Tam so tudi podrobni podatki in pogoji na vpogled.

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI

☐☐ TONE MALGAJ ☐☐

PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst - Amerika

prevažajo potnike v New-York redno 3 krat, v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šteinsburgova ul. 4.

PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** štev. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlostka ovrtnike, zaplestnice in sraice

Prvovrstna kolesa Puch

pnevmatiko **DUNLOP - REITHOFFER - HUTCHINSON**

priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

„ORIENT“

družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co

Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej **M. ZANKL** sinovi:

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov. Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladnice: Novisad. Brzjavni: Meraki Ljubljana. Telefon 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za oblike, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinje, steklarski in mizarski kiej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“ Lak za pode. „MERAKL“ Linoleum lak za pode. „MERAKL“ Emajlni lak. „MERAKL“ Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Po nizki ceni:

Nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, tudi malo rabljeni. F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28 — Karlovska cesta št. 4.

Prazne, nove in rabljene (djakova) v vsaki množini po najnižji ceni pri:

FR. SIRC, KRANJ.

Kupujem suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

Zajčje kože kupuje

tovarna klobukov „ŠEŠIR“, d. d. Škofjaloka.

Vabilo na subskripcijo.

Podpisani konzorcij je sklenil ustanoviti **delniško družbo za eksploatacijo vodne sile reke Krke**. V kratkem bode dogotovljena prva električna centrala v Zagracu, ki bo preskrbovala z električnim tokom še tekom tekočega leta velik kos Dolenjske, kakor Krko, Stično, St. Vid pri Stični, Višnja gora, Žalno, Grosuplje, Šmarje, Škofljica, Dobropolje itd. V slučaju večje uporabe električnega toka je na Krki še več za eksploatacijo zelo pripravnih mest.

Delniški kapital družbe bode znašal K 6.000.000.— ki se sme zvišati s sklepom občnega zbora na K 10.000.000.—. Kapital bode razdeljen na 7500 delnic po nominalni Din. 200. — K 800.—.

Vsled tega se daje na javno subskripcijo omenjeno število delnic po nominalni ceni. Za stroške emisije in kolek pa je plačati za vsako delnico še Din. 20.— K 80.—. Na subskribirane delnice odpadajoči znesek je vplačati takoj ob prijavi.

Subskripcija se bode vršila

od dne 15. oktobra do 15. novembra t. l.

pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani ter njeni podružnici v Novem mestu, pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani ter Hranilnici in posojilnici v Višnji gori.

Delnice bodo deležne čistega dobička iz 1. januarja 1922 ter bodo opremljene s kuponom za l. 1922.

O subskribiranih delnicah in o vplačilu se bodo dajala prijaviteljem posebna potrdila.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo, kadar bode prijava končana, nakar dobe isti začasno potrdilo o dodeljenih jim delnicah proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah, odnosno vrnitev vplačanega zneska, kar bode preseglo predpisano višino. Originalne delnice prejmejo podpisovatelji proti začasnemu potrdilu, kakor hitro bodo dotiskane.

Konzorcij »Elektrarne Zagrac« v Višnji gori.

Josip Javornik,
Ivan Končina,
Milan Končina,

Franč Koščak,
Henrik Lobe,
Mihael Omahen,

Anton Rojec,
Ivan Šteh,
Martin Videnič.

Prometni zavod za premog

d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38/I
(začasno v prostorih Zadružne zveze). Telefon št. 21.

Podružnice: **DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.**

Ekspozitura: **BLED.** — Interesna skupnost s: Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.